

Harald Askeland og Stephen Sirris



DIAKONHJEMMET HØGSKOLE | RAPPORT 2015/5

Majorstua+ Kirke for unge voksne

*Evalueringsrapport 10. august 2015*



**Denne rapporten er utgitt av**

Diakonhjemmet Høgskole

Postboks 184, Vinderen

N-0319 Oslo

<http://www.diakonhjemmet.no/dhs>

Rapport: 2015/5

ISBN: 978-82-8048-154-2 elektronisk

ISSN: 1891-2753

Elektronisk distribusjon:

Diakonhjemmet Høgskole

**Omslag**

Aud Gloppen, Blæst Design

**Opphavsrettigheter**

Forfatteren har opphavsrettighetene til rapporten.

Nedlasting for privat bruk er tillatt.

Mangfoldiggjøring, videresalg av deler eller hele rapporten er ikke tillatt uten avtale med forfatterne eller Kopinor.

## Innhold

Sammendrag .....	4
Forord .....	6
Oppdraget .....	6
Rapportens innhold .....	6
Om forskerne .....	6
1 Innledning .....	7
1.1 Presentasjon av Majorstua+ .....	7
1.2 Mandat .....	7
1.3 Bakgrunn .....	8
2 Evalueringens design og metode .....	11
2.1 Evalueringens elementer .....	11
Element 1: Dokumentanalyse .....	11
Element 2: Datainnsamling .....	11
Element 3: Databearbeiding .....	12
Element 4: Rapportskriving og tilbakeføring/kompetanseoverføring .....	12
2.2 Metodisk tilnærming og data .....	13
2.2.1 Dokumentanalyser .....	13
2.2.2 Observasjon .....	13
2.2.3 Fokusgruppeintervjuer .....	13
2.3 Evalueringens tilnærming .....	14
3 Hvordan beskrives forventninger til og hensikten med prosjektet? .....	16
3.1 Kort om bakgrunn og forventninger .....	16
3.2 Forventninger ut fra intervjumaterialet .....	17
4 I hvilken grad har mandatets mål blitt oppnådd? .....	20
4.1 Beliggenhet .....	20
4.2 Lokalene .....	20
4.3 Utstyr .....	21
4.4 Målsetning 1: Utvikle og nyskape gudstjenester for og med målgruppen .....	21
4.4.1 Et gudstjenestebilde .....	22
4.5 Målsetning 2: Søke å teste ut ulike former for samvær som utfordrer liv, tro og tanke og som utfordrer til tjeneste .....	24
4.5.1 Frivillighet .....	24
4.5.2 Hva slags fellesskap? .....	24
4.5.3 Kirkelig tilhørighet og trygging av religiøs identitet? .....	26
4.5.4 Teologisk profil .....	26

4.5.5	Utprøving av andre fellesskapsformer .....	28
4.5.6	Oppsummering og konklusjon.....	29
4.6	Målsetning 3: Skape et levende kirkelig musikkmiljø med ulike sjangre og uttrykksformer .....	29
4.6.1	Musikk for Gud og hvermann.....	30
4.6.2	NMH-konsertene .....	30
4.7	Diakonien plass? .....	31
5	Hvordan har målgruppen for prosjektet vært forstått og hvilke deler av målgruppen er nådd gjennom prosjektet? .....	32
6	I hvilken grad har organiseringen vært hensiktsmessig? .....	34
6.1	Kort gjennomgang og beskrivelse av organisering.....	34
6.2	Styringsgruppe.....	35
6.3	Prosjektgruppe .....	36
6.4	Ledergruppe .....	37
6.5	Generelt om organisering.....	38
6.6	PR og markedsføring .....	39
6.7	Oppsummering av hensiktsmessighet ved organisering.....	40
7	Står resultater i forhold til tid og ressurser investert? .....	41
7.1	Stillingsressurser.....	41
7.2	Økonomi .....	41
7.3	Statistikk .....	41
	Søndagsgudstjeneste: Gudstjeneste for Unge voksne (GUV)+Lysmesse .....	42
	Suppe & Messe .....	42
	Musikk for Gud og hvermann (konsertserie) .....	43
7.3.1	Sammenlignbar statistikk .....	43
7.4	Vurdering av ressurser og resultater.....	44
8	Konklusjon .....	45
9	Litteratur.....	47
10	Vedlegg.....	48

## Sammendrag

Majorstua+ ble igangsatt som 3-årig prosjekt i august 2011 med basis i opplevde behov og klare vyer om å ha et kirkeforankret tilbud til unge voksne. Saken hadde vært oppe i flere utredninger på lokalt og nasjonalt kirkelig nivå. Slik var prosjektet godt forankret. Samtidig har det konkrete prosjektet i mindre grad vært preget av klarhet i visjon og ikke tydelige prosjektmål. Den første fase har derfor handlet om å klargjøre disse forhold.

I prosessen fram til vedtak om opprettelsen har det vært mange pådrivere for å satse på gruppen (behovsallianse), men ved oppstart viste det seg å være færre som kunne eller ville være med på å drive prosjektet fram (driftsallianse).

Majorstua+ synes å ha hatt et drivende prosjektteam med lokal stab og prosjektgruppe, men faller mellom flere stoler med hensyn til organisering. Kirkens to styringslinjer representerer en utfordring og har krevet utprøving og samarbeidsutvikling på tvers. Prosjektleder har lagt vekt på å forstå og jobbe gjennom systemet og får honnør for dette. Prosjektet ble etablert og skulle finne sin plass på en arena der ulike interesser måtte avveies mot hverandre. Samordningen med en virksom menighet, Majorstua menighet, som kjempet for sin framtid oppleves ikke alltid å ha vært enkelt.

I en kort og kritisk prosjektperiode har mangel på kontinuitet i prosjektledelse vært en utfordring, som i alt annet endringsarbeid. Samtidig har dette vært en del av naturlige prosesser og rettigheter og det uttrykkes tilfredshet med vikarierende prosjektledere/prester. Utfordringen har naturlig nok vært å holde en konsistent linje i utviklingen av prosjektet.

Det har vært opplevd, og synes også å være, et ikke fullstendig sammenfall i forpliktelse mellom eierinteressene. Dels har Kirkelig fellesråd i Oslo (heretter KfiO) og Oslo bispedømmeråd (heretter OBDR) hatt ulike vurderinger med hensyn til videreføring, og dels opererer de med ulike betingelser med hensyn til det de har ansvar for å realisere med tildelte midler.

Å jobbe fram nye prosjekter og arenaer tar tid og utfordrer tilvante modeller av hva kirkelig virksomhet og menighetsarbeid er. Arbeid overfor målgruppen utfordrer en tradisjonell territoriell menighetstenkning, men også ideen om å skape fellesskap i en stor gruppe. Prosjektet synes i større grad å ha sett seg som en arena eller base for aldersgruppen, og aksepterer ulike former for tilknytning med hensyn til varighet og intensitet. Spørsmålet om kategorialmenigheter og spesialisert bruk av kirkebygg reises. Den norske kirke har i høy grad vært preget av konserverende tanker om territoriale soknestrukturer. Majorstua+ kan ses som et forsøk på å etablere en kategorialkirke (ungdomskatedral) uavhengig av soknestrukturer i storbyen.

Ut fra tilgjengelige ressurser og prosjektets tidshorisont, synes Majorstua+ i stor grad å ha lyktes med sine mål og etablert et relevant tilbud til målgruppen på en oppslutning som er stabil og som tåler å bli sammenlignet med alternativene.

## Forord

### Oppdraget

Oppdraget med å evaluere Majorstua+ var initiert av KfO og OBDR. Diakonhjemmet høyskole ble kontaktet i januar 2015. Harald Askeland og Stephen Sirris ved institutt for diakoni og ledelse har representert høyskolen i møte med oppdragsgiverne. Etter et kontraktsmøte 19. mars i Oslo bispegård med stiftsdirektør og kirkeverge utarbeidet oppdragstaker en projektskisse og et anbud som lå til grunn for kontrakten. Tore Nærbø Forset har fungert som kontaktperson for oppdragsgiver, og prest/prosjektleder Camilla Oulie Eskildsen har bidratt med å tilrettelegge flere av intervjuene som ble gjennomført i mai og juni. Diakonhjemmet Høyskole takker med dette for oppdraget og håper rapporten kan fungere som et tjenlig beslutningsgrunnlag.

### Rapportens innhold

Innledningsvis presenteres Majorstua+, prosjektets mandat og bakgrunn (kap 1). Derneft redegjør vi for evalueringens design og metode (kap 2). Kapittel 3 gir en oversikt over ulike forventninger til prosjektet slik det framkommer i det skriftlige materialet og i intervjuene som er gjennomført. På denne bakgrunn besvarer kapittel 4 i hvilken grad og på hvilken måte mandatets mål er nådd. Kapittel 5 gir innsikt i hvordan målgruppen har blitt forstått. Deretter drøfter kapittel 6 i hvilken grad organiseringen har vært hensiktsmessig. Kapittel 7 spør om resultater har stått i forhold til tid og ressurser som er investert. Konklusjonen og noen utfordringer som prosjektet reiser, gis i kapittel 8. En kort litteraturoversikt finnes i kapittel 9, og vedleggene er samlet i kapittel 10.

### Om forskerne

*Harald Askeland* er cand. sos og dr. philos fra universitetet i Oslo. Han har arbeidet som amanuensis ved Høyskolen i Volda, spesialrådgiver i KA og i Kirke- og undervisningsdepartementet. Fra 2004 var han rektor ved Diakonhjemmet Høyskole, og nå professor i verdibasert ledelse samme sted.

*Stephen Sirris* er cand. Theol., cand. musicae og har mastergrad i verdibasert ledelse. Han har arbeidserfaring som kantor og menighetsprest, og har arbeidet som høyskolelektor ved Kirkelig utdanningscenter i Nord og Høyskolen i Tromsø. Han er nå høyskolelektor i verdibasert ledelse ved Diakonhjemmet høyskole.

# 1 Innledning

I det følgende gis en kort presentasjon av Majorstua+, mandatet og bakgrunnen for prosjektet.

## 1.1 Presentasjon av Majorstua+

Majorstua+ ble initiert på bakgrunn av Den norske kirkes satsning på unge voksne, samt lokale prosjekter i Oslo-kirken som tematiserte kirken i storbyen gjennom et relevant kirkelig nærvær og tilbud og mer fleksibel bruk av kirkebyggene. OBDR initierte Majorstua+, og prosjektet er eid av OBDR og KfiO. Prosjektet startet opp i august 2011, og ble i 2014 vedtatt videreført ytterligere et år. Majorstua+ er lokalisert i Majorstua kirke i sentrum indre vest. Konseptet Majorstua+ hviler på tre søyler: GUV (gudstjeneste for unge voksne en søndag i måneden med over 100 deltakere), Suppe & Messe (hver torsdag med omtrent 30 deltakere), samt konsertserien Musikk for Gud og hvermann (med besøkstall fra 30-80 personer). Majorstua+ har ansatt prosjektleder/prest i 100 % stilling og musikalsk ansvarlig i 50 % stilling. I tillegg bidrar daglig leder i Majorstua kirke med anslagsvis 15-20 % av sin stilling inn i prosjektet.

Prosjektet er organisert med en styringsgruppe bestående av stiftsdirektør, kirkeverge, prost og kirkeforvalter. Prest/prosjektleder er gruppens sekretær. En prosjektgruppe fungerer som rådgivende organ og består av representanter fra ulike organisasjoner, samt en representant fra hver av eierne og prest/prosjektleder. En ledergruppe består av deltakerne som er involvert i de tre greinene av prosjektet. Det er over 70 frivillige medarbeidere tilknyttet Majorstua+.

## 1.2 Mandat

Mandatet forelå ikke ved oppstarten av prosjektet, men ble utarbeidet følgende halvår. Prosjektets mandat ble definert slik:

- Utvikle og nyskape gudstjenester for og med målgruppen.
- Søke å teste ut ulike former for samvær som utfordrer liv, tro og tanke og som utfordrer til tjeneste.
- Skape et levende kirkelig musikkmiljø med ulike sjangre og uttrykksformer.



### 1.3 Bakgrunn

Ettersom Majorstua+ ble opprettet med bakgrunn i intensjonen om å være et relevant kirkelig tilbud for en bestemt målgruppe, er det viktig å forstå hva som særpreger livsfasen 18-30 år. Utdanningssamfunnet bidrar til å forlenge ungdomstiden inn i 20-årene. Unge voksne er en livsfase som preges av mangfold, oppbrudd, mobilitet og identitetsdanning.

Aldersgruppa 18-30er kanskje dei fremste eksponentane for det marknadsprega valsamfunnet vi lever i. Dei er både markandsleiande og markandsprega. Dei er markandsleiande på den måten at dei ofte er «i front» i høve til trendar, slik at deira val og preferanser kan gi eit visst inntrykk av kva val og preferanser som vil prega heile samfunnet i framtida. Dei er marknadsprega gjennom at dei meir enn andre lever mobiliteten som kjenneteiknar den seinmoderne marknaden (*Myndig tru*, s 4).

Mange flytter for å studere, og knytter seg i mindre grad til en lokalmenighet. Aldersgruppen 18-30 preges i kirkelig sammenheng av følgende faktorer (*Folkekirke 2000*):

- Lavest gudstjenestedeltakelse
- Flest som aldri går til gudstjeneste
- Lavest tilhørighet til kirken
- Høyest utmeldingsprosent

Aldersgruppen 18-30 er følgelig en kritisk livsfase som reiser en rekke utfordringer for kirken. Tidligere forskning viser at ungdom som har vært kirkeaktive på hjemstedet, ikke nødvendigvis finner seg til rette i en ny kirkelig eller menighetsmessig sammenheng ved utflytting i forbindelse med utdanning og jobb (Repstad 1984). Hvordan være kirke som ivaretar også denne aldersgruppen gjennom nærvær og et relevant tilbud? En kirkelig bevissthet på aldersgruppen 18-30 ble tematisert allerede i 2004 gjennom vedtak i Ungdommens Kirkemøte (UKM). Den norske kirke har på sentralt hold gjort Ung i kirken (15-30) til et satsningsområde fra 2005. UKM tok saken opp i 2009 gjennom dokumentet «Myndig tru, mangfoldige fellesskap». I visjonsdokumentet for 2009-2014 heter det: «Aldersgruppa 18-30 skal erfara at kyrkja er relevant,

livsnær og tilgjengelig gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament». Det foreslås nasjonal trosopplæringsstrategi og lokale pilotprosjekter. Dokumentet oppgir fire hovedgrunner til å satse på aldersgruppen:

1. *Trosopplæringsreformen spenner fra 0-18 år. Den norske kirke bør utvikle refleksjon og strategi for trosopplæring for livsfasen etter dette.*
2. *Utfordringer kirken har i møte med aldersgruppen 18-30 speiler fremtidige utfordringer. Arbeid med denne gruppen beskrives som et viktig læringsfelt for en misjonar kirke.*
3. *I en livsfase preget av mobilitet og konstruksjon av identitet, er det viktig i et samfunnsbyggende perspektiv å bygge fellesskap og gi tilhørighet.*
4. *Kristne organisasjoner i Norge har gjort erfaringer med målgruppen, men lite i forhold til hvordan lokalmenigheter kan arbeide med unge voksne.*

I tillegg til arbeidet på nasjonalt nivå initiert av sentralkirkelige råd og organer, har det også vært prosjekter på bispedømme- og fellesrådsnivå i Oslo. Dette er drøftinger av teologisk, ekklesiologisk og organisatorisk art tilknyttet spørsmål om det å være ung i kirken. Gud i Storbyprosjektet fokuserer hvordan kirken kan gi nærvær, uttrykksformer og tjenester, forstått som spesialisert arbeid i enkelte kirkebygg. Dette arbeidet ble nedfelt i tre rapporter: *Storbyens trender og tendenser* (2005), *Mangfold er enbet* (2006) og *Kirke for folk* (2006). Aldersgruppen 18-30 er sentral i drøftingene. Det samme gjelder mer mangfoldig og fleksibel bruk av kirkene. Helt konkret foreslås forsøksvirksomhet med Unge-Voksne kirke. Oslo bispedømme har gjennom Ungdomstinget drøftet Ungdomskatedral siden 2004. Oslo bispedømme opprettet i 2007 en arbeidsgruppe som fikk mandat til å arbeide med utfordringer rundt aldersgruppen. Rapporten ble levert i februar 2008. Blant annet ble ungdomskatedralen for tenåringen anbefalt å utvide målgruppen til også å omfatte livsfasen 18-30.

I desember 2008 ble det oppnevnt en arbeidsgruppe for å vurdere etablering av Kirke 18-30 i Majorstua kirke. Etter en høringsrunde ble forslaget anbefalt og vedtatt av KfiO og OBDR i desember 2009 (OBDR sak 103/09). Det kom inn 16 høringsvar innen november 2009. Disse er i utgangspunktet positive til et spesialisert arbeid for aldersgruppen 18-30 i Majorstua kirke. Det betegnes av flere som en viktig satsning, og beliggenhet og kirkebygg beskrives positivt, dog er det behov for oppgradering. Noen høringsvar påpeker at det er mange tilbud for denne

aldersgruppen. Det ble opprettet en prosjektgruppe hvor representanter fra samarbeidsorganisasjoner deltok. I juni 2010 ble det holdt et møte i Majorstuen kirke for interessenter i målgruppen. Norges KFUK-KFUM Blindern og Changemaker var interessert i et konkret samarbeid. Studentprestene var også interessert i å legge noen av sine aktiviteter i rammen av Majorstua-prosjektet. Blindern KFUK-KFUM hadde siden november 2010 gudstjenester i Majorstua kirke. Et større kor for unge voksne, Kor Major, øver ukentlig i kirken.

I 2010 gjorde OBDR et intensjonsvedtak om å opprette en kirke for unge voksne. Beslutningen om å etablere Majorstua kirke som kirke for unge voksne i rammen av et treårig prosjekt, kom i februar 2011. Det vises til at planer om Unge Voksne-kirke er forberedt gjennom nevnte prosjekter, men at det tidligere ikke har vært økonomi til å realisere planene. Unge Voksne-kirken sees i sammenheng med fleksibel bruk av kirkene i Oslo-prosjektet. Som del av vedtaket forutsatte OBDR av KfO bidro med stillingsressurser i en treårig periode. Prest/prosjektleder begynte i stillingen i august 2011.

Styringsgruppen ønsket en intern midtveisevaluering. Denne ble utarbeidet i sammenheng med at flere interne og eksterne aktører ble invitert til en samling i Majorstua kirke i oktober 2013. Midtveisevaluering ble skrevet i oktober 2013. Sluttdato for prosjektet ble satt til august 2014. OBDR vedtok å forlenge prosjektet ut 2014 (sak 93/2013), og utredet mulighetene for fast drift. KfO vedtok i juni 2014 å forlenge prosjektet ut 2015, og ønsket en evaluering våren 2015. OBDR ønsket også at Majorstua+ ble evaluert, og vedtok dette (sak 56/2014).

## 2 Evalueringens design og metode

Designet for evalueringen er basert på mandat gitt av OBDR og KfiO. Grunnlaget for evalueringen er, som skissert nedenfor, basert på tilgjengelige dokumenter, enkeltbesøk ved aktiviteter i Majorstua+, samt fokusgruppeintervjuer.

For den konkrete vurdering er det tatt utgangspunkt i mandat gitt av OBDR og KfiO som oppdragsgiver:

- *I hvilken grad er mandatet og målsettinger for prosjektet nådd med hensyn til a) utvikle og nyskape gudstjenester for målgruppen, b) teste ut ulike former for samvær, samt c) Skape et levende kirkelig musikkmiljø?*
- *Har organiseringen av prosjektet vært i hensiktsmessig, bidratt til resultater og fungert i forhold til oppdragsgiverne?*
- *I hvilken grad har prosjektet bidratt til endret tilknytning og praksis for de målgrupper (18-30) som dannet utgangspunkt for igangsetting av prosjektet?*
- *I hvilken grad synes prosjektets resultater i vid forstand å stå i forhold til tid og ressurser som er investert?*

### 2.1 Evalueringens elementer

Ut fra mandatet utarbeidet forskerne et mer konkret evalueringsdesign. I særlig grad handlet dette om en konkretisering av nødvendig datamateriale og hvordan dette skulle innsamles og analyseres. Evalueringens mer konkrete gjennomføring har skjedd ut fra følgende linjer:

#### Element 1: Dokumentanalyse

Gjennomgang, analyse og evaluering ut fra eksisterende dokumenter. Dette belyser delvis spørsmålsstilling 1, 3 og 4 i mandatforslaget.

#### Element 2: Datainnsamling

Belyser alle spørsmålsstillinger, men særlig datainnsamling som inkluderer deltakerperspektivet i Majorstua Pluss berører spørsmålsstilling 2 (tilhørighet).

Intervju i fokusgrupper med Eiergruppe (KfiO og OBDR), Gjennomføringsansvarlige (stab), Deltakere (2 grupper a 5-6); hvert intervju tok 1,5-2 timer. Intervjuene har i etterkant blitt transkribert.

Besøk på GUV, Suppe & Messe, samt konsert.

### Element 3: Databearbeiding

Innebærer transkribering, analyse av intervjumaterialet, å sammenholde materialet med eksisterende dokumentanalyse, tilbakeføringsmøter for å dele data og foreløpige analyser med mulighet for drøfting av vurderingskriterier og «blinde flekker»

### Element 4: Rapportskriving og tilbakeføring/kompetanseoverføring

I forlengelsen av dette mer konkrete designet, ble det utarbeidet en intervjuguide for fokusgruppeintervjuene. Den følger rapporten som eget vedlegg og gir rapportens dens grunnstruktur. Denne intervjuguiden er basert på forskningsspørsmålene:

1. *Hvordan beskrives forventinger til og hensikten med prosjektet?*
2. *I hvilken grad har mandatets mål blitt oppnådd?*
  - a) *-Utvikle og nyskape gudstjenester for og med målgruppen*
  - b) *-Søke å teste ut ulike former for samvær som utfordrer liv, tro og tanke og som utfordrer til tjeneste*
  - c) *-Skape et levende kirkelig musikkmiljø med ulike sjangre og uttryksformer*
3. *I hvilken grad har organisering har vært hensiktsmessig?*
4. *Hvordan har målgruppen for prosjektet vært forstått og hvilke deler av målgruppen er nådd gjennom prosjektet?*
5. *Står resultater i forhold til tid og ressurser investert?*

## 2.2 Metodisk tilnærming og data

### 2.2.1 Dokumentanalyser

Ulike typer dokumenter har blitt anvendt som bakgrunnsmateriale og underlag. Disse dokumentene er enten framskaffet av oppdragsgiver eller er innhentet etter forespørsel til prosjektleder i Majorstua Pluss. Hovedkategorier dokumenter som er benyttet, er som følger:

- Saks- og beslutningsdokumenter fra Oslo Bispedømmeråd, Ungdomsrådet i Oslo, samt Kirkelig fellestråd i Oslo
- Midtveiseevaluering 2013
- Årsplaner, rapporter og interne notater fra Majorstua+

### 2.2.2 Observasjon

I utgangspunktet var det planlagt og avtalt at forskerne skulle delta ved tre utvalgte aktiviteter i Majorstua Pluss; Suppe & messe, Gudstjeneste og en konsert. Grunnet kollisjon i avtaler og at Suppe & Messe ble avsluttet tidlig i mai, ble det dessverre ingen observasjon der. For de to øvrige aktivitetene er det gjort observasjon gjennom deltakelse på en aktivitet. Prest/prosjektleder har også gitt en omvisning i lokalene i kirkebygget.

### 2.2.3 Fokusgruppeintervjuer

En sentral kilde til data i evalueringen har vært fokusgruppeintervjuer. Hensikten med disse har for det første å sikre informasjon fra et bredest mulig utvalg av informanter, og for det andre å innhente data der aktørers vurderinger og erfaringer ble bragt inn som datagrunnlag.

Gruppeintervjuer har vært gjennomført med: Styringsgruppe, Prosjektgruppe, Ansatte, Kirkeforvalter, 2 Deltakergrupper. De fleste intervjuer ble gjennomført på et møterom i Majorstua kirke, mens intervjuet med styringsgruppen ble gjort i Oslo bispegård på stiftsdirektørens kontor.

Intervjuene er blitt tatt opp på bånd og senere transkribert for analyse. Data fra intervjuene representerer evalueringens primære grunnlag. Analysen av materialet er gjort av forskerne ved Diakonhjemmet Høgskole. I første omgang oversendes en foreløpig rapport 1. juli 2015. Hensikten er å presentere en første samlet vurdering av materialet. Samtidig gir en slik foreløpig rapport en mulighet for involverte til å se gjennom og eventuelt gi tilbakemelding på opplysninger som bør vurderes korrigeret.

## 2.3 Evalueringens tilnærming

Evaluering forstår vi som en systematisk aktivitet basert på teorier og forskningsmetoder. I vid forstand søker en evaluering å si noe om spørsmålet: Hva fungerer for hvem under hvilke forhold og på hvilke måter, og hvordan? Hensikten er å beskrive, forstå og analysere fenomener. Dessuten kommer en vurdering av de endringer som er blitt gjort, og hvorvidt tiltak har tilført verdi og nytte. Dette må også sees i forhold til økonomi og øvrige ressurser.

Foreliggende evaluering bærer preg av et generelt skifte innenfor evalueringsfaget, fra mål- og virkemiddelorientering til prosess- og brukerorientering. Klassisk effektevaluering er opptatt av mål og virkninger. Det er sluttresultatene av ulike tiltak som står i fokus. Den tilnærmingen er påvirket av et positivistisk vitenskapsideal, og bruker kvantitative data, eksempelvis spørreskjemaundersøkelser. I evaluering av et prosjekt som Majorstua+ er det i mindre grad aktuelt – og mulig – å undersøke kausalrelasjoner. Vi har derfor basert oss på en såkalt responsiv evaluering. Denne tilnærmingen er mer orientert mot aktivitetene, mangfoldet og det særegne ved et tiltak eller prosjekt: «Responsive evalueringer understreker betydningen av språk, kontekst og interessentenes vurdering» (Sverdrup 2014:36). Dette står i en viss motsetning til en mål-virkning tankegang, hvor sluttproduktet står sentralt. Responsive evalueringer er mer formative, og ønsker å bidra til utvikling eller endring av fenomenet det undersøker. Hensikten er å forstå prosjektet innenfor dets egne rammebetingelser: «Når man kaller tilnærmingen responsiv, innebærer dette at dem lytter til, og forsøker å forstå, de problemstillingene som er sentrale for dem som er involvert i programmet (...)» (Sverdrup 2014:37).

Vår oppgave har vært å avdekke verdiene og hva som står på spill. Disse kan naturligvis være ulike for de forskjellige aktørene. Vi har som forskere ønsket å trekke deltakerne med i evalueringen gjennom å etablere flere lytterposisjoner og la flere stemmer komme til orde. Dette er søkt i varetatt gjennom de ulike fokusgruppeintervjuene vi har gjennomført. Dessuten er rapporten basert på dokumenter fra flere instanser. En dialogbasert tilnærming har funnet sted ved at et rapportutkast ble oversendt aktørene til gjennomsyn 30. juni. På bakgrunn av innspill som tok høyde både for presiseringer, korrigeringer og supplement, ble rapporten ferdigstilt og oversendt oppdragsgiver 10. august 2015.

Bruk av ulike metoder er fordelaktig, og vi har brukt dette gjennom dokumentstudier og intervjuer. Vi er to forskere som har samarbeidet gjennom hele prosessen, gjennom å utvikle design, foreta datainnsamling, analysere materialet og skrive rapporten. Såkalt forskertrianglering medfører at vi har drøftet materialet og funn underveis i hele evalueringsprosessen. Ettersom Majorstua+ er et pionerprosjekt, finnes det lite sammenligningsgrunnlag å trekke inn. Vi har

imidlertid trukket inn noe empirisk materiale når det gjelder deltakertall, og sett disse i lys av andre statistikker for ulike menigheter i Oslo. Vi har også inkludert en økonomisk oversikt. I intervjuet med prosjektgruppen ble det sagt at «(..) pris er ikke det samme som verdi». Konsekvensen av en slik erkjennelse i kirkelig virksomhet medfører at det bør tas høyde for verdier av ulik art. Det søker evalueringsrapporten å imøtekomme gjennom å inneholde både kvantitative og kvalitative data.



### 3 Hvordan beskrives forventninger til og hensikten med prosjektet?

Majorstua + er et prosjekt som har hatt en lang tilblivelseshistorie. Alle elementer i den er det ikke mulig og heller ikke nødvendig å gjennomgå. Samtidig er det elementer i bakgrunnen, og de forventninger til og hensikt med prosjektet, som kan være nyttige i forhold til evaluering og vurdering.

#### 3.1 Kort om bakgrunn og forventninger

Det er tidligere i rapporten foretatt en gjennomgang av prosjektet bakgrunn som sak og satsing i de respektive kirkelige organer, jfr. kapittel 1.3. Der framgår det også at det har vært ulike interessenter som har bidratt til å definere og beskrive forventninger som ikke nødvendigvis er sammenfallende. I OBDR sitt saksnotat (20.11.2009) framgår det at ulike høringsinstanser overveiende har vært positive til prosjektet. Samtidig angir sammendraget av høringsvarene at ulike grupperinger har hatt ulike forventninger og også bekymringer til prosjektet. Ikke minst har Majorstua menighet, som har holdt til i kirken, hatt forventninger om at eget arbeid skulle videreføres selv om prosjektet skulle lokaliseres i kirken. Det synes også å ha vært noe ulike forventninger til hvorvidt det nye arbeidet ville representere et tilbud for hele byen, eller om det skulle konkurrere med andre eksisterende tiltak. Det framstår blant annet som en sentral forventning at flere aktører, f. eks. ungdomsrådet i Oslo bispedømme (URO) og studentprestene, har ønsket et tilbud til aldersgruppen 18-30 som skulle være tydelig forankret i Den norske kirke og stod under tilsyn av biskopen.

Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål stilte spørsmål ved hvem sine forventninger prosjektet skulle realisere, og i hvilken grad prosjektet vokste fram nedenfra eller ble definert ovenfra. Det ble også stilt spørsmål ved om det var satt av en realistisk økonomisk ramme for å realisere et så vidt omfattende og viktig prosjekt. I saksnotatet pekes det på at "noen har tolket prosjektet som etablering av en spesialmenighet, men andre har forstått det som et aktivitetshus". Ungdomsrådet i Oslo peker på sine forventninger på denne måten:

Når det gjelder innholdssiden vil URO fremheve at man fokuserer bredere enn et rent gudstjenestefellesskap. Det skal være en kirke for Unge Voksne, med ulike aktiviteter og samlinger, konserter og temakvelder.

For OBDR har saken også en klar forankring til Kirkemøtets sak om kirkens forhold til aldergruppen 18-30, der et Oslo prosjekt om Ung i kirken, var vedlegg til saken. Slik har det vært klare ønsker og forventninger til at det skulle satses mot denne aldersgruppen. Gjennom Oslo-prosjektet kom blant annet ideen opp om en ungdomskatedral.

Hensikten med dette korte, og ikke fullstendige risset, har vært å peke på at det har vært ulike ønsker og forventninger til Majorstua+. Dette synes, som kapittel 1.3 og det nedenstående tydeliggjør, ikke å ha vært endelig avklart ved inngangen til prosjektet. Samtidig viser dette at både KfO og OBDR har sett dette som et viktig arbeid, som det har vært bevilget ressurser til i en økonomisk knapp og sårbar situasjon. Slik sett bærer prosjektet preg av å være prioritert, uten at det i like stor grad har hatt fullstendig klarhet i forventninger.

### 3.2 Forventninger ut fra intervjumaterialet

Hovedinntrykket fra det samlede intervjumaterialet kan oppsummeres som følger: Majorstua+ var ved oppstartstidspunktet forankret i opplevde behov og klare vyer om å ha et kirkeforankret tilbud til unge voksne, men med mindre klarhet i visjon og ikke tydelige prosjektmål. Disse ble utarbeidet som en første fase av prosjektet.

I prosessen fram mot beslutning har det vært mange pådrivere for å satse på gruppen, og slik har det vært etablert en klar "behovsallianse", mens det har vært færre som ville være med på å drive dette fram – en "driftsallianse". Flere av de grupper som var med å drive prosjektet fram, eller var med helt innledningsvis, har ikke videreført sitt engasjement. Slik det framstår, er det i hovedsak KFUK-KFUM og studentprestene som er de viktigste alliansepartnerne. Changemaker var aktivt inne i en tidlig fase.

Stillingen som prest/prosjektleder ble lyst ut av Oslo bispedømme våren 2011. Rekruttering av denne stillingen var strategisk viktig. Det søkes bestemte kvalifikasjoner med tanke på prosjektet: organisasjons- og ledererfaring, grunderegenskaper og prosjekt- og utviklingserfaring. De forventninger som eksplisitt uttrykkes er:

Unge Voksne kirke i Majorstuen er et prosjekt i Oslo bispedømme som fokuserer på livsfasen 18-30 år. Prosjektet vil utvikle en åpen og relevant kirke gjennom å gi Unge Voksne i hele bispedømmet et møtested med fellesskap, gudstjenester og kulturarrangement. I tråd med Kirkemets vedtak fra 2009 skal prosjektet støtte et arbeid som gir kirkelig tilhørighet og trykker religiøs identitet gjennom deltagelse i aktiviteter og gudstjenester. Dette er et treårig prosjekt som vil bli vurdert for mulig fortsettelse. (...) Prosjektet sikter gjennom å lage gode fellesskap for Unge voksne i hele Oslo

bispedømme, å utfordre til videre tjeneste i kirke og menighet. Det vil også være av betydning at man høster erfaringer som kan komme til nytt i nye satsninger for målgrupper mer lokalt i de ulike prosti.

Mandatet for prosjektet var ikke utarbeidet da prest ble tilsatt. Dette ble opplevd som å starte på bar bakke, men og at en slik første utprøvningsfase var preget av entusiasme og dugnadsånd. I denne fasen synes Prosjektgruppen synes å ha vært viktig i å bidra til å forme forventningene til prosjektet. Mandatet for prosjektet ble ferdig utformet slik det nå foreligger først et halvt år senere. Staben har en opplevelse av å måtte starte «from scratch», og at det skulle skapes «noe». Det var mange forventninger, og det kan diskuteres i hvilken grad disse var klare. I utlysningstekstene går det tydelig fram at unge voksne kirken skal være åpen og relevant. Det sier noe om profilen. Med tanke på innhold og tiltak, nevnes fellesskap, gudstjeneste og kulturarrangement. Disse kriteriene har ikke blitt endret siden, selv om mandatet ennå ikke var eksplisitt formulert. Det er tre momenter på tiltakssiden som i løpet av det første året ble konkretisert gjennom de tre hovedtyper av aktiviteter som utgjør profilen på Majorstua-pluss: Gudstjeneste for Unge Voksne, Suppe & Messe, samt konserter. I tillegg har det vært en del annen aktivitet.

Informantene drøfter også hvorvidt prosjektet ble initiert ovenfra eller nedenfra. En kirke for unge voksne ble vedtatt av Oslo bispedømmeråd gjennom lang prosess på bakgrunn av Gud i Storby og Oslo-prosjektet og de nasjonale føringene som kom fra Ungdommens Kirkemøte og Kirkemøtet. Ungdomsrådet i Oslo bispedømme var også pådrivere. Det var noe aktivitet i Majorstua kirke, som et stort kor for målgruppen, Kor Major. Blindern KFUM-KFUK hadde allerede gudstjenester i kirken. Men initiativet kom ikke fra disse gruppene, og det synes heller ikke som om de har vært aktive pådrivere for prosjektet.

Det later også til å ha vært noe forskjellige forventninger som følge av prosjektformen, en form som i seg selv oftest er tidsavgrenset. For stab, deltakere og viktige aktører i "behovsalliansen" har det vært en viktig forventning at prosjektet burde videreføres som et permanent tilbud. Dette begrunnes dels i en vurdering av behov, men også for å kunne planlegge og organisere for fremtiden. Her synes det å være slik at det oppleves og kommuniseres noe ulike forventninger fra prosjekteierne, KfiO og OBDR. Mens stiftsdirektør tydelig signaliserer behov og ønske for å videreføre, er kirkevergen mer usikker og har signalisert noe tvil om prosjektet. Ut fra den ressursituasjon som har eksistert for kirken og menighetene i Oslo, gis det også uttrykk for at det har konsekvenser for de forventninger som stilles til prosjektet. For det første har man forventet at det kan rapporteres på oppnådde resultater, for det andre at dette avspeiles i form av tall, nokså

raskt og i alle fall i løpet av prosjektperioden. Dette synes eierne, og styringsgruppen, å stå sammen om. Her synes de operative aktører, stab og prosjektgruppe, i større grad å mene at det også må legges kvalitative vurderinger til grunn. Av en av deltakerne i prosjektgruppen ble dette omtalt som "(...) umålbare ting". Dette knyttes til at enkeltpersoner som faller utenom vanlige kirkelige rammer kan finne sin plass, oppleve seg sett og være bidragsyter i en ny sammenheng.

Noe av denne forskjellen kan muligens også tilbakeføres til ulike forventninger om hvem som skal nås gjennom dette tilbudet. Mens kirkevergen, på vegne av KfiO, signaliserer forventninger om at prosjektet også ivaretar folkekirkemedlemmer, for eksempel "rørleggeren fra Bøler", uten fast menighetsaktivitet, synes deler av stab og prosjektgruppe i større grad å se prosjektet som arena for en aldersgruppe også for kirkemedlemmer (og andre) som for en periode bor i Oslo (jfr. også utlysningsteksten for prosjektleder). Også representanten for URO i prosjektgruppen har et klart Oslo-fokus, men balanserer det med forventning om primært å være noe for en bestemt aldersgruppe. Denne type ulikhet kan antakelig tilbakeføres, i det minste delvis, til de ulike mandat som disse representanter ivaretar. Mens for eksempel kirkevergen representerer et kirkelig organ med en lovfestet forpliktelse rettet mot menighetene i Oslo, kan URO se som bærere av interesser for en aldersgruppe innen folkekirken. I forlengelsen av dette kan det antydes forventninger som lener seg henholdsvis mot en menighetsmessig virksomhetsprofil og en som lener seg mot et aktivitetshus/arenamessig profil.

I intervjumaterialet viser det seg at styringsgruppe og prosjektgruppe er opptatt av forarbeidet og prosessen som førte til Majorstua+, mens deltakerne i liten grad er det. Deltakerne fokus er miljøet, stedet og aktivitetene som de selv er en del av. De er grunnleggende orientert mot praksis og den rolle Majorstua+ har i deres liv gjennom relasjoner, tro og oppgaver. Dette kan tyde på at de klareste forventningene, selv om de ikke er entydige, kommer fra sentrale aktører og råd mer enn fra de som aktivt bidrar og deltar i prosjektet.

## 4 I hvilken grad har mandatets mål blitt oppnådd?

Det synes å ha vært tidkrevende prosesser for å få forutsetningene for prosjektet på plass. Det måtte til en viss grad bygges opp etter at ansatte hadde startet opp. De ansatte måtte i høy grad kartlegge rammene og initiere prosessen med å sikre forutsetninger.

Det er her naturlig å se på arbeidsprosessen. Samtidig må dette sees i sammenheng med rammebetingelsene for prosjektet. Det er viktig å påpeke noen begrensninger i forhold til dette. Informantene, og særlig de ansatte og brukerne, er svært bevisst på forholdet mellom aktiviteter og lokalene. Som vi skal se, henger gudstjenesteuttrykk nært sammen med rommet det foregår i. Konserter blir sterkt preget av rommets karakter og stemningen i det. Videre er utstyr også en viktig faktor. Dersom alle tre hovedtyper arrangementer skal trekke folk, må lokaler og utstyr framstå som attraktive. Som musikalsk leder sier: «Vi må presentere et produkt som folk i målgruppen vil komme igjen for å få.» Kvalitetskrav, konkurransesituasjon og seleksjon er kjennetegn ved målgruppen. Det gir utfordringer til prosjektet.

Det manglet en helhetlig plan for satsning på målgruppen i bispedømmet. Det er nå nedsatt en arbeidsgruppe som arbeider med nettopp dette. Det forstås av styringsgruppen som en konsekvens av erfaringene fra Majorstua+. I og med at det ikke forelå en helhetlig plan da Majorstua+ ble opprettet, har prosjektfasen sannsynligvis blitt mer utprøvende enn den ellers ville blitt.

### 4.1 Beliggenhet

Majorstua kirke er bygget i 1926 og har en svært sentral beliggenhet i sentrum av Oslo vest, ca. 400 meter fra Majorstua-krysset. Dette er et knutepunkt for trafikk, og kirken ligger i gangavstand til større studiesteder som blant annet Universitetet i Oslo, Det teologiske menighetsfakultet, Norges Musikkhøgskole, Politihøgskolen, Diakonhjemmet Høgskole, og Høgskolen i Oslo og Akershus.

### 4.2 Lokalene

Kirkerommet er stort og åpnet, og har ingen søyler som begrenser utsynet. Det er lyst med store vinduer. Det har vært ønsket av stab og prosjektgruppe å fjerne kirkebenkene og erstatte disse med stoler. Hensikten var å bedre kunne prøve ut ulike bruk av kirkerommet. Det har også vært ønske om å fjerne alterteppet. Dette har ikke latt seg gjennomføre på grunn av hensyn til Majorstuen menighet og innsigelser fra prostens. Et kapell, Capella Johannea, med fresker på

veggene, ligger like ved. Kapellet omtales som en skjult perle i Oslo. I 2011 ble det bygget ut en moderne kontorfløy som rommer de ansatte, daglig leder, samt noen utleiekontorer. I kjelleren finnes en større kirkestue med kjøkken i umiddelbar nærhet. Det er inngang til kirken fra tårnsiden, og inngangspartiet er stort. Alle informantene uttaler seg positivt om lokalitetene. De verdsetter den sentrale plasseringen, og kirkebygget er svært innholdsrikt. Det sees også potensiale. Samtidig må noe vedlikehold påregnes. Det trekkes fram at det er ikke er ventilasjon i kirkestua. Kjøkkenet er underdimensjonert, og trenger oppgradering.

### 4.3 Utstyr

For å kunne gjennomføre intensjonene kulturarrangementer og gudstjenester, har det vært investert i lydutstyr. Musikalsk ansvarlig så dette som en forutsetning for å kunne drive arbeidet. Han begynte tidlig å arbeide med dette. Etter en anbudsrunde og kontakt med fellestrådet, ble det omsider kjøpt inn et musikkanlegg, dog ikke før i 2013. Staben mener det er underdimensjonert i forhold til rommet. Daglig leder oppgir at det ved en del konserter må leies inn et større anlegg for å tilfredsstille kravene fra artister. Det kommenteres også ulempen med at anlegget ikke er stasjonært i kirkerommet, men må flyttes fra gang til gang. Dette medfører slitasje på lokalene og ekstraarbeid for ansatte og frivillige. Oppgraderingen av teknisk utstyr skjedde samtidig med videreutvikling av prosjektideen. Mandatet ikke klart før nyåret 2012.

### 4.4 Målsetning 1: Utvikle og nyskape gudstjenester for og med målgruppen

Når den uttalte intensjon med prosjektet var å gi kirkelig tilhørighet og trygge religiøs identitet gjennom deltakelse, inngår gudstjenester som et naturlig element. Gudstjenester som en bærebjelke i prosjektet har vært der hele tiden. Dette ble også tatt høyde for i mandatet: Majorstua+ skulle utvikle og nyskape gudstjenester for og med målgruppen. Ansatte har ikke gjort dette alene, men i nært samarbeid med frivillige. Staben tenkte regi på gudstjenesten, og så frivillige som en selvskreven del av det hele. Det ble organisert ulike team som fikk oppgaver knyttet til gudstjenesten. Frivillige ble involvert på fleksibelt vis, og har arbeidet i grupper på 5-20 som fikk ansvar for hver sin gudstjeneste etter en turnusordning. Det ble dannet noen musikkteam, noen tok seg av det estetiske i rommet, noen deltok som forbedere.

Tidlig i prosjektfasen var det spørsmål om det skulle satses på gudstjeneste hver søndag. Dette er nedfelt i notatet *Kveldsmesse* 12. april 2012. Det var ønskelig fra de ansattes side og utredet i eget arbeidsnotat. Ambisjonene deres var å kunne samle mange unge voksne. Dette ble imidlertid lagt

til en søndag i måneden, mens den ukentlige Suppe & Messe ivaretok et jevnt gudstjenestetilbud for målgruppen.

Liturgien beskrives som fast og ikke ordrik. Gudstjenesten varer gjerne 40 minutter. Det er viktig at uttrykk, liturgi og rommet fungerer sammen. Noen ganger er musikken nykomponert. Et eksempel var GUV 19. april. Gudstjenestene beskrives som noe meditativt preget, med langsomhet og som et pusterom i en veldig travel hverdag.

#### 4.4.1 Et gudstjenestebilde

Evalueringen inneholder også besøk i GUV søndag 29. april 2015. Her følger en beskrivelse:

*Kirkeklokkene ringer. Det er varmt og sol i byen. Jeg går over 400 meter fra Majorstukrysset opp til kirken til lyden av kirkeklokkene. Framme i inngangen står fire ungdommer med ispinner. Jeg er i tvil om de benger ut der, eller om de skal dele ut. De er utdelere, og alle ispinnene er forsvunnet. Mye folk i dag, tydeligvis. Nederst i kirkerommet står en kirkevert, ei jente i 20-årene. Hun gir meg program. Jeg setter meg ganske langt bak i rommet. Det er fin lyssetting: Stearinlys på ulike steder, i lysgloben bakerst, ved stasjoner i rommet, og fremst. Kirkerommet er åpnet og lyst på grunn av lyse farger og høye vinduer. Det er ingen søyler i rommet, det framstår romslig. Det er spotlights framme med lilla toner. Høyalteret brukes ikke, det er satt fram bordalter nærmere trappen. Nedenfor der sitter 7 musikere – et band. De er iført hvite skjorter og sort slips. Nye liturgiske klær? Antependiet på bordalteret er laget til GUV. Det er to hender som holder i hverandre – altså to personer, ikke Guds hender. Det er uttrykk for menneskelig fellesskap – vennskap/ kjærlighet.*

*Det er 60-70 personer i rommet. De har satt seg langt framme. De ser ut til å være studenter midt i 20-årene. Sommerlig kledd, og en viss kleskode. Dette virker som ressurssterke folk. Noen med annen etnisk bakgrunn og litt høyere alder sitter for seg selv. Et flertall av jenter. Ro i kirkerommet før oppstart. Et par slengere: en pensjonistdame med grått hår, jeg og et par til. En av byens løse fugler kommer også inn etter hvert og setter seg på første rad. I et ganske ungt miljø er dette det eneste som minner om at vi er i storbyen Oslo. Det går litt over tiden før vi begynner. En frivillig ønsker velkommen. Gudstjenesten blir annerledes, sier hun. Den har tittelen «Etterklang» og har komponert musikk av et par av musikerne.*

*Inngangsordene er ivaretatt av medliturg uten liturgiske klær. Ryddig språk, tydelig framført og med manus. Vekt på å «komme med hele seg».*

*Det er ingen preken, men bruk av flere dikt med musikk som bakteppe blant det hele. Timen i kirken blir en hybrid mellom konsert og gudstjeneste. Det brukes flere bibeltekster, blant annet fra Johannesevangeliet kapittel 10*

*om tyven om natten og sauene. Det er lite dogmatikk, men tydelig Kristusfokus. Dagens preken – eller dikt – handler om Jesus som sier han er kommet for å gi liv og overflod. Det er eksplisitt henvisning til nattverd, og sakramentet er åpenbart helt sentralt i gudstjenestene.*

*Musikerne later til å være musikkstudenter. De viser høy kvalitet, og er samspilte. Her ligger det mye øving – og musikken er også komponert av to av dem. Inntrykket er urbant og preget av at vi befinner oss i Oslo vest.*

*Alle går til nattverd. Det er to stasjoner. Utdelerne virker profesjonelle. Det synges to salmer: Eg veit i himmelrik ei borg, og Han stod opp da dagen demret; en norsk og en skotsk folketone.*

*Gudstjenesten er ferdig etter 50 minutter. Det blir stillhet. Lysene slukkes. Så slås de på igjen, og det blir applaus for musikerne. En fra Blindern KFUM takker for gudstjenesten, og prester har utsendelse og ønsker velkommen til Cafe UV i kjelleren.*

*Det er kollekt ved utgangen, og kirkeverten ønsker meg velkommen til kirkekaffe.*

Hovedinntrykkene fra gudstjenesten er at beliggenhet og kirkerom er ideelt og har et mangfold av muligheter. Kvaliteten er svært høy og alt virker gjennomarbeidet og godt forberedt. Gudstjenesten reflekterer kulturen, det urbane og livsfasen. Presten har en mindre sentral rolle som liturg, det er musikken som bærer. Nattverd og lystenning står som høydepunkter. Det er ingen forbønn. Det er noe overraskende at gudstjenesten er såpass internt orientert, og at samfunnet og omverdenen ikke gjenspeiles tydeligere og hentes inn i gudstjenesten. Det kontekstuelle uttrykket blir individet, ikke samfunnet. «Ungdommene» virker kirkevante. Litt vanskelig å få inntrykk av sangdeltakelse, da forsangeren synger sterkt. Estetikken står sentralt. Det vakre løftes fram visuelt og audielt. Selv om det snakkes om å komme med hele seg, tro og tvil, ser vi kun det vakre.

Presten har et ideal om trinitarisk og kristussentrert forkynnelse. Det var ikke en tradisjonell preken, men forkynnelse skrevet av forrettende prest og formidlet av prest og en frivillig. Teksten var skrevet av presten etter samtale med komponisten av de liturgiske leddene. Hun har også spurt eksterne predikanter fra ulike kirkelige miljøer. Det gir det teologiske innholdet et mangfold, og mange ulike stemmer kommer til orde. Det har også vært talere fra andre kirkesamfunn, og dette gir prosjektet en økumenisk dimensjon. Gudstjenestene har tidvis vært profilert gjennom fokus på bestemte tema. Det er også arbeidet med sammenheng mellom tekst, musikk og rom.



## 4.5 Målsetning 2: Søke å teste ut ulike former for samvær som utfordrer liv, tro og tanke og som utfordrer til tjeneste

Alle aktører vektlegger at prosjektet skal kunne romme ulike grader av engasjement og intensitet i tilknytning. Det skal være mulig å engasjere seg mye gjennom oppgaver, og det skal være mulig å kunne delta uten å ta på seg ansvar. Graden av forpliktelse hos deltakerne er svært ulik.

### 4.5.1 Frivillighet

Aktivitetene i Majorstua+ forutsetter medvirkning av frivillige. Prest og musikalsk ansvarlig sier de var samstemte fra oppstarten om prosjektets videre utvikling. Begge ansatte har bakgrunn fra Storsalen, og trekker fram arbeidet med frivillige som et forbilde. De arbeidet strategisk og systematisk med rekruttering og oppfølging av frivillige. Dette har lyktes gjennom god og oversiktlig organisering, definerte oppgaver og medarbeidersamlinger. De ansatte har også lagt vekt på å skape en kultur preget av et diakonalt og oppmerksomt blikk hvor personer blir sett og opplever seg verdsatt. Å bygge opp et apparat av frivillige handler om å skape engasjement og eierskap. Frivillige utgjør et fellesskap, og styrker sine bånd til prosjektet. Presten oppgir at oppfølging av frivillige er en stor del av hennes arbeid. Også musikalsk ansvarlig har bygget opp virksomheten i tett samarbeid med frivillige. Disse er med i virksomheten i så å si alle ledd. Prosjektet framstår dermed som brukernært og til en viss grad brukerstyrt. Arbeid med frivillige er tidkrevende. Det er også en kontinuerlig jobb. Musikalsk ansvarlig sier: «Det settes ikke i gang og blir selvgående. Det blir å bygge stein på stein.» Det er nå omtrent 70 frivillige medarbeidere i prosjektet. Fra 2013 har det vært en ledergruppe for Suppe & Messe. Presten møter jevnlig ledergruppen som koordinerer arrangementene og frivillige og bidrar med teknisk hjelp.

Deltakerne hevder de blir sett og hørt, og at dette er et viktig element i å være frivillig. Det gir eierskap og engasjement. Deltakerne gir uttrykk for at frivilligheten er velorganisert, og de kjenner seg godt ivaretatt av de ansatte.

### 4.5.2 Hva slags fellesskap?

Informantene bruker ulike begreper for å betegne fellesskapene i rammen av prosjektet. Fellesnevneren later til å være et åpent lavterskeltilbud hvor alle skal kunne komme, bli sett og bli møtt på deres egne premisser. Et sted hvor man kan vanke regelmessig eller bare komme innom. Prosjektgruppen har vært en drivkraft i å utforme konseptet og drøftet profil, visjon og strategi. Der forstås Majorstua+ ikke som en menighet, men omtales som en base eller en arena.

Prosjektgruppen forstår dermed ikke prosjektet som en kategorialmenighet, men snarere som en *kategorialkirke* for målgruppen som er livsfasen 18-30 år. En sammenligning som brukes er følgende: «Dette skal være som Litteraturhuset – for en kirke». Det er tenkt at Majorstua kirke skal framstå som en kirke med mange kulturelle aktiviteter, med stor åpenhet og løse plugger. Samtidig er den kirkelige forankringen tydelig gjennom «(...) gudstjenester som er pulsslag og gjør det til noe mer enn Litteraturhuset.» Et gjennomgående ønske har vært å skape møteplasser. Brukerne reflekterer omkring konsertene og mener de er lavterskeltilbud som gjør at mennesker får et møte i kirkerommet. Der promoterer andre arrangementer i rammen av Majorstua-pluss, og det kan gi økt rekruttering til Suppe & Messe og GUV. Deltakerne mener at konsertpublikummet i liten grad er «kirkelige insidere». De framhever at både musikere og publikum får et svært positivt møte med kirkerommet og kapellet.

Sett i forhold til målgruppen og denne livsfasens kjennetegn, kan det diskuteres om det er saksvarende å ha et ideal om den faste, stabile menighet som ideal.

Deltakergruppen, prosjektgruppen og de ansatte understreker også verdien av at folk kommer innom, og deretter søker videre. Studentprestene sier de nå har et sted å henvise folk til. Siden mange er studenter, betyr det en viss mobilitet. Det er stor gjennomstrømning: «Veldig mange frivillige har vært innom her. De er kanskje frivillige i ett semester. Det er en stor jobb å holde i dette når gjengen er ny hvert semester».

Deltakergruppene uttrykker at mange har en kirkelig bakgrunn fra før. Brukerne kommer fra hele landet, og er ikke bare unge voksne med bakgrunn i Oslo. I intervjuene har sammensetningen blitt tematisert, og et samlet inntrykk er at det vurderes å være omtrent halvparten av hver av disse gruppene. Et viktig aspekt i data, knyttet til Oslobaserte deltakere, har vært at de ofte er ledere med ansvar i egen menighet og kommer til og betrakter Majorstua+ som et sted for eget påfyll. Dette er her illustrert ved følgende to sitater:

Det er jo ingen studentmenighet i Oslo, kun studentprester som har gudstjenester – men uten å lage menighet. Studenter går i menigheten hvor de bor og er ressurser der. Hit kommer de for å hvile hodet.

Og:

Jeg for min del går i NN kirke vanligvis. Hit kommer jeg innimellom for å få påfyll, mens NN er min menighet. Men en del andre går kun her i Majorstua+, og de tenker nok at det er deres kirke. De engasjerer seg så mye at dette blir primærstedet.

Slik framkommer et bilde av en nyansert deltakergruppe, fra flere steder og med ulik tilknytning. I tillegg innebærer satsingen på aldersgruppen at den er flytende, i det man er i byen for en tid og så beveger seg videre. I denne perioden synes Majorstua+ å kunne fungere som en base.

#### 4.5.3 Kirkelig tilhørighet og trygging av religiøs identitet?

I hvilken grad prosjektet har innfridd det som omhandler det overordnede målet; «gir kirkelig tilhørighet og trygger religiøs identitet gjennom deltagelse i aktiviteter og gudstjenester», er vanskelig å dokumentere. Deltakerne hevder det er utfordrende å skape forpliktelse: «Vi tenker mer på dette som et fristed». Dette har vel og merke også sin klare verdi for deltakerne. De kan ønske seg høyere besøkstall, men understreker samtidig verdien av mindre fellesskap hvor det er mer oversiktlig. Deltakerne bruker i liten grad tall som kriterium.

Informantene synes samstemte i at satsningen på frivillige er helt sentralt. De omtaler oppfølgingen som god, samtidig som de mener det kunne vært mer direkte oppfordringer til å gå inn i oppgaver. Deltakerne synes heller ikke å savne mer ressurser i form av stillinger, utstyr eller økonomi. De virker godt fornøyde med Majorstua+ slik det framstår nå. Samtidig mener de at konseptet er så bra at flere burde få del i det.

Forholdet mellom de som har Majorstua+ som primært tilknytningssted og de som har et mer distansert forhold, er ikke gjenstand for problematisering hos deltakerne. Dette ligger integrert i å være et åpent sted.

Også styringsgruppen beskriver prosjektet som noe annet enn tradisjonell menighetsdrift. Prosjektet er i liten grad blitt fulgt av teologisk refleksjon. En mulig måte å ivareta dette på ville vært en referansegruppe som fulgte prosjektet tettere, som både kunne kommet med innspill og drøfte erfaringer med de involverte aktører. Erfaringsgrunnlaget så langt gir ekklesiologiske innsikter som bør bearbeides. Ekklesiologiske uklarheter kan sies å ha fulgt prosjektet hele veien. Dette var heller ikke utredet da prosjektet ble igangsatt.

#### 4.5.4 Teologisk profil

Hvordan beskriver deltakerne den teologiske profilen? Det synes som om deltakerne i liten grad skjelner mellom teologi på den ene siden, og på den andre siden mennesker og miljøet de møter. De forbinder Majorstua+ med stedet, med det visuelle, med rommet, med de tre søylene og med menneskene. Dette framstår som et helhetlig konsept for dem. Det tyder på at deltakerne har en etablert trospraksis som utfoldes i rammen av Majorstua+.

Viktig for dem er at møtestedet er i Den norske kirkes regi. Det gir en forutsigbarhet og trygghet, og deltakerne har en tillit til hva de møter gjennom prosjektet. Gudstjenester og prest gir gjenkjennelighet og styrker den kirkelige tilhørigheten de fleste allerede har fra før. Mens andre Oslo-menigheter kan gi deltakerne en følelse av å være fremmed, møter målgruppen jevnaldrende og personer i samme livssituasjon. Det styrker fellesskapsdimensjonen.

Prosjektets nærhet og væren i et kirkebygg, lar deltakerne utvikle fortrolighet med kirkerommet. Dette løftes fram som svært viktig av brukerne, også med tanke for de som ikke er særlig religiøst aktive. Kirkerommet framstår som et annerledes og hellig rom som det er godt å være i. Kirkerommet gir tilhørighet til Kirken i vid forstand og det kristne fellesskapet. Deltakerne reflekterte rundt navnet på konsertserien *Musikk for Gud og hvermann*. Hva har det med Gud å gjøre? Gud nevnes ikke, men det hele skjer i et kirkerom med kristne motiver malt på veggene. Det synes som om konsertdeltakerne opplever at de har vært *i kirken*, selv om de ikke har vært *på gudstjeneste*.

Det som ifølge deltakerne preger det sosiale miljøet, kjennetegner for dem også teologien. Det kan noe ukritisk synes som om der man blir tatt godt imot i et positivt miljø, forutsettes det også å være en god teologi. Forholdet mellom antropologi, sosiologi og teologi synes her å være noe ureflektert. Fellesnevnerne er lave terskler, et åpent og inkluderende miljø hvor alle er velkomne. Folk for komme når de vil, og delta ut fra sine egne premisser. Det er opp til den enkelte hvor mye aktiv involvering det skal være, og hvor religiøs aktiv man selv vil være. Dette tar konseptet høyde for. Denne tenkningen synes å være felles blant alle informantene, og kan sies å gjenspeile et folkekirkelig perspektiv hvor ulike former for religiøst engasjement ikke graderes, men ønskes velkommen som verdifulle. Deltakergruppene peker samtidig på at dette kan gi svekket tilhørighet: «Det er deilig for hver enkelt. Men det bidrar ikke til misjon eller at det vokser». Et dropin-sted handler for deltakerne om at man kan shoppe det man har lyst til. Det blir derfor viktig å gjøre aktivitetene attraktive. Målgruppen er selektiv og kritisk. Svaret blir høy kvalitet. Ikke bare innholdsmessig, men innpakningen må appellere. Derfor blir visuell profil og markedsføring helt sentral. En av deltakerne sier: «Alt handler om kommunikasjon.» Målgruppen preges av en konsumenttankegang. Det gjør det vanskelig å skape forpliktelse og tilhørighet, ifølge deltakerne. Disse faktorene gjør målgruppen utfordrende å nå for Den norske kirke. Målgruppen lar seg ikke uten videre forplikte på fast basis over lengre tid.

Målsetning var også: *Søke å teste ut ulike former for samvær som utfordrer liv, tro og tanke og som utfordrer til tjeneste*. Deltakerne sier de får input og ro for sin tro. De får delta i et sakramentalt fellesskap gjennom å gå til nattverd, både i GUV og i Suppe & Messe. Deltakerne sier de utfordres til

oppgaver. Men utfordres til de til tro og tjeneste? Her trekkes mangfoldet fram igjen. Noen får mest ut av musikken, andre av tekstene og prekenen. Det liturgiske og forkynnelsen sies å ha god kvalitet. Det betyr at den gjennomarbeidet og godt forberedt. Ulike stemmer kommer til orde. Det gir en sjelden teologisk bredde i forkynnelsen i en kirke, og det er også et økumenisk preg. Deltakerne gir uttrykk for at de bekrefte mer enn de utfordres. Slik sett mener deltakerne å få med seg noe viktig som de tar med seg videre ut i sin hverdag og uka som kommer.

#### 4.5.5 Utprøving av andre fellesskapsformer

Intensjonen om utprøving av andre fellesskapsformer enn gudstjenester, er en svært bredspektret målsetning. Sammenholdt med en stor og mangfoldig målgruppe må det gjøres noen informerte og velbegrunnede prioriteringer – særlig viktig er dette med ressursituasjonen og tidshorisonen for øye. Den profilen som er valgt har god ryggdekning gjennom de forventninger som signaliseres i stillingsutlysningene hvor prosjektet presenteres. De tre søylene har blitt ivarettatt. Noen andre samværsformer er også testet ut. Det handler da primært om enkeltarrangementer framfor serier. Andre enkeltarrangement i prosjektperioden har vært:

- FASTEAKSJON med suppeservering, bøsseinnsamling, fasteaksjonskonsert. I samarbeid med Changemaker, Kirkens Nødhjelp, Majorstuen menighet.
- UTVIDET VALENTINE Samling med åpen invitasjon på Valentines Day med langbord, måltid og konsert i Capella Johannea. Diakonalt fokus, i samarbeid med Kirkerådet og MF.
- KLASSISKE KONSERTER i regi av Norges musikkhøgskole – primært mastergradskonsert.
- BIBELUNDERVISNING for unge voksne knyttet til KRIK En gang i samarbeid med studentprest Diakonhjemmet og KRIK Oslo.
- TAIZEMESSE for ansattgruppe i KFUK-KFUM.
- MEDARBEIDERFESTER.
- TURER for frivillige knyttet til Majorstua+.
- CAFÉ UV i samarbeid med KFUK-KFUM.
- DIALOGTREFF FOR UNGE VOKSNE Jevnlige dialogtreff med jøder og muslimer i samarbeid med Kirkelig Dialogsenter. Invitasjon fra en muslimsk studentgruppe i kjølvannet av 22.juli 2011. Arrangeres fortsatt jevnlig.
- TAIZEANDAKT.

- TIDEBØNNER Daglig i samarbeid med Majorstuen menighet. Skjer nå i regi av Majorstuen, Bakkehaugen og Vestre Aker menighet uten oss tre ganger i uka.
- Bibellesning "veier til fred" (2 ganger) i 2012/13.
- Filmkveld for nye studenter i kirkekjelleren i samarbeid med MF og fadderuke. Projektor/lerret, popcorn-maskin osv.

#### 4.5.6 Oppsummering og konklusjon

Prosjektet har nådd målet om å skape fellesskap som beskrives som gode av deltakerne. Hvor utforskende det har vært, kan diskuteres. Det har vært begrensninger i forhold til rommet, og et ønske om for eksempel å bytte ut benker med stoler for å kunne oppnå høyere grad av fleksibilitet er ikke realisert. Det ble arbeidet målrettet slik at både GUV og Suppe & Messe fant sin nåværende form. Det er interessant at også blant en flyktig målgruppe, viser gjenkjennelighet og fasthet stor slitestyrke.

#### 4.6 Målsetning 3: Skape et levende kirkelig musikkmiljø med ulike sjangre og uttrykksformer

Rekruttering av musikalsk leder var viktig i forhold til utforming av profil. Ifølge prest var dette en strategisk satsning. I denne sammenheng ble det drøftet i hvilken grad det skulle satset på en stilling innen diakoni eller musikk. Gjennom intervjuene gis det uttrykk for at vurderingen av ressursituasjonen innebar at det måtte tas et valg som sikret en tilstrekkelig satsing på det som ble prioritert. Stilingen ble lyst ut våren 2011, og det ble i samråd med fellerådet ikke lyst ut kantor:

Unge voksne kirken ønsker et levende musikkmiljø med rom for ulike musikalske sjangre og uttrykksformer som kommuniserer med unge voksne i Oslo. Musikeren som tilsettes vil ha ansvaret for å lede det musikalske arbeidet i prosjektet. Dette innebærer blant annet planlegging av tiltak, kontakt med samarbeidspartnere, rekruttering og oppfølging av frivillige musikere og skape arenaer der unge voksne kan få utfolde seg og utvikle sein musikalske ferdigheter.

Også i denne utlysningen oppgis det: Prosjektet sikter gjennom å lage gode fellesskap for Unge voksne i hele Oslo bispedømme, å utfordre til videre tjeneste i kirke og menighet.

Musikkmiljøet er ikke utelukkende knyttet til konserter, men også et bærende element i GUV og Suppe & Messe. Musikalsk ansvarlig er en nøkkelperson her. Han spiller fast ved Suppe & Messe,

og leder konsertserien *Musikk for Gud og hvermann*. En viktig del av arbeidet er rekruttering, ledelse og oppfølging av frivillige. Det er en egen konsertkomite bestående av frivillige. Musikalsk ansvarlig forbereder også for aktiviteter og innstuderer musikk sammen med andre utøvere.

Konsserter omtales av deltakergruppene som en viktig arena for målgruppen: «Veldig mange unge voksne går mye på konserter». Samtidig trekkes konsertene fram som en god og sjelden arena «(...) for å vise hva de kan. Vi har scenen her. Det er noe med rommet».

Det har vært ambisjoner om å utvikle Majorstua kirke som en scene for rytmisk basert musikk i sentrum indre vest. Norsk Kulturråd har innvilget søknad om økonomisk støtt med 40 000,- høsten 2013. Deltakerne sier det er få steder unge musikere får slippe til. Mange andre spillesteder i byen er det profesjonelle etablerte musikere. Mens Majorstua+ har etablert en arena hvor unge har muligheter.

#### 4.6.1 Musikk for Gud og hvermann

Konsertserien finner sted annenhver tirsdag. Den har en rytmisk profil. Musikalsk ansvarlig samarbeider med konsertkomite for å booke unge musikere som spiller vederlagsfritt.

#### 4.6.2 NMH-konsertene

Majorstua kirke ligger i kort avstand fra Norges Musikkhøgskole (NMH). NMH låner kirkens lokaler til konserter. Prosjektleder/prest opplyser at Majorstua+ ikke har hatt kapasitet til å promotere disse konsertene på samme måte som øvrige tiltak, på bakgrunn av at det har vært stor uregelmessighet og vanskelig å få korrekt informasjon. NMH leier lokaler i kirken til andre formål og vil fortsette med det. Fra høsten 2015 skipes en fast konsertserie med regelmessig frekvens som promoteres av Majorstua+ på lik linje med *Musikk for Gud og hvermann*. Navnet for konsertserien blir *Klassisk fredag*. Det er ofte masterstudenter som er utøverne. Kirken framstår som et attraktivt sted å spille. Det gjelder både kirkerommet, og kapellet. NMH-konsertene finner sted annenhver fredag, samt oftere i musikkstudentenes eksamensperioder. Institusjonens produsenter har ansvaret. Konsertene er gratis, og gir et bredt musikktilbud av høy kvalitet. Mange unge voksne i målgruppen går på klassiske konserter. Konsertserien er i liten grad synlig på Majorstua+ sine hjemmesider, og inngår ikke i prosjektet. I og med at de foregår samme sted og har gjensidig rekruttering, er de nevnt her. Evalueringen inneholdt også et konsertbesøk. Dette var 25. mai hvor to harpister spilte.

#### 4.7 Diakoniens plass?

Det er ikke none entydig og felles forståelse av diakoniens plass i prosjektet. Staben sier at « (...) diakonien ble valgt bort på grunn av mangel på ressurser.» Det ble derfor ikke satset på rene diakonale tiltak. Det er ikke tilsatt diakon. Med tanke på beliggenhet og sosial nød i gatene på Majorstua, ville det vært mulig med tiltak også på dette feltet. Et tiltak vil være kafe i inngangspartiet. Det er et romslig trappeparti ved tårnfoten. Presten ivaretar den diakonale dimensjonen gjennom samtaler, sjelesorg og forbønn. Både ansatte og deltakere sier at det er mye ensomhet blant unge voksne. Suppe & Messe kan også forstås som et diakonalt arrangement. Det er måltidsfellesskap og inkluderende fellesskap. Slik sett er diakoni et element i flere tiltak, selv om diakoni i seg selv er lite tematisert. Deltakerne skjelner i liten grad mellom sosiale og diakonale tiltak, ettersom fellesskapet finner sted i en kirke, og gjerne i tilknytning til en gudstjeneste. Ansatte påpeker muligheten for å styrke det diakonale perspektivet gjennom å skape flere møtesteder i tilknytning til eksisterende tiltak, eksempelvis kafe etter konserter.

Presten utarbeidet et notat om Diakonal kjeller, datert 12. april 2012. Det var tenkt et samarbeid med Kirkens Bymisjon. Hensikten var nå et annet segment av målgruppen:

Mange av kirkens medlemmer mellom 18 og 30 år studerer ikke, har ikke jobb og har ulike former for sosiale utfordringer. Disse menneskene er like mye kirke som unge voksne i jobb eller studier.

Et diakonalt vinklet tiltak ville blitt utformet for å møte de som faller utenfor storsamfunnet og lever med sosiale utfordringer knyttet til psykisk sykdom, arbeidsledighet trygd eller rus. En slik satsing ville forutsatt en oppgradering av lokalene og lønnsutgifter til ungdomsdiakon. Prosjektideen ble lagt bort på grunn av ressursituasjonen, men kan vurderes hentet fram dersom diakonal satsning prioriteres sterkere i en eventuell videreføring av Majorstua+.

Informantene omtaler de ansatte som dyktige i nettverksbygging og rekruttering til frivillighet. Det virker som om deltakerne har kjennskap og gode relasjoner til de ansatte.

Deltakerne opplever Suppe & Messe som godt tilrettelagt for aldersgruppen. Majorstua+ har lyktes i å utvikle åpne og tilgjengelig fellesskap med mat i sentrum. Slik det er så langt, har karitativ diakoni for målgruppen 18-30 i liten grad vært utprøvd og utviklet.



## 5 Hvordan har målgruppen for prosjektet vært forstått og hvilke deler av målgruppen er nådd gjennom prosjektet?

Deltakerne beskriver målgruppen slik: «Det er en målgruppe som har utrolig mange tilbud. De kan gå på gudstjenester, andre arrangementer og konserter overalt i byen. Man må lage noe som er bra, som holder høy kvalitet.»

Det har vært viktig for staben å forankre oppover, og få med folk nedenfra. Det nevnes av flere informanter at det er viktig at Den norske kirke har et tilbud til målgruppen, og ikke overlater dette ansvaret til frimenigheter eller organisasjoner. Prosjektprofilen har vært preget av ønsket om å være åpen og relevant. Tilhørigheten preges av de som stikker innom og andre som går fast. Noen tall som viser en slik frekvens finnes ikke.

Brukergruppene oppgir at miljøet preges av studenter i 20-25-årsalderen. Årsaken kan være at prosjektet markedsføres på studieinstitusjonene og dermed rekrutterer flest studenter. Deltakerne oppgir også at Suppe & Messe har et tydelig innslag av teologistudenter fra både MF og TF. GUV samler mange med KFUK-KFUM-bakgrunn. Det kan forstås med utgangspunkt i at GUV var i regi av nettopp denne organisasjonen. Til konsertene møter mange som kjenner utøverne, i tillegg til et publikum som går for å høre musikerne.

Deltakerne framstår i høy grad som ressurssterke. Dette bekreftes også av de ansatte. I deltakergruppene var det teologistudenter, medisinstudenter og musikkstudenter. Flere har deltidsstillinger i menigheter i Oslo. Deltakerne sier kvalitet er viktig for dem. De blir selektive, og ønsker at det de deltar i skal ha høy kvalitet. Derfor er forberedelser og kompetanse viktig.

Deltakerne etterlyser mer PR og markedsføring. De kunne også ønsket mer ressurser til oppfølging av frivillige, og ser rekruttering av disse som viktig. De er opptatt av at prosjektet fungerer svært bra, og uttrykker gode relasjoner i forhold til de ansatte. Det synes å være viktig at arrangementene skjer i en kirke og ikke et hvilket som helst annet sted. I denne sammenhengen trekkes presterollen fram som noe som skaper tillit og trygghet. De ser ikke behov for endringer, men ønsker seg flere deltakere. Dette er ikke bare et ansvar som legges på ansatte eller skyldes manglende PR, men de frivillige ser seg selv i nøkkelposisjon til å bidra til å gjøre Majorstua-pluss kjent. De mener de selv i større grad kunne spurt med seg venner og kjente på arrangementer i kirken.

Prosjektet er godt tilrettelagt for livsfasen. De mener Majorstua+ kan være stolt av «et godt produkt». De deltar selv fordi de vet de får noe, og får bruke evnene sine. Deltakerne har en høy

bevissthet om hvorfor de deltar og hva som motiverer dem. Følgende sitat er representativt for deltakergruppene vurdering:

Har en følelse av at selve opplegget er såpass bra at flere burde se og oppleve de. De som kommer er fornøyde. Vi er fornøyde og stolte av det vi har å tilby. Hadde vært utrolig flott om flere kunne benytte seg av det.

Deltakerne beskriver Majorstua+ som et fristed fra en travel hverdag med mange krav og høyt aktivitetsnivå. Hvem når man? Deltakerne beskriver miljøet som preget av unge voksne i alderen 20-25 år. Disse er hovedsakelig studenter, uetablerte og uten barn. Mange jobber noe ved siden av, og studiestedene er sentralt i Oslo. Det er en blanding av innflyttere fra andre landsdeler og personer med bakgrunn i Oslo-området.

Deltakergruppene omtaler Majorstuapluss som et sted hvor det er tilrettelagt for involvering, fellesskap og utvikling. Det oppleves som et sted hvor man både kan gi og få. Hvilke eventuelt nye tiltak ser deltakerne for seg? Noen nevner åpen kirke, temakvelder eller kafevirksomhet.

Oppsummerende, kan vi konkludere med at prosjektet har svært godt tilpassede tilbud til et stort segment i målgruppen, nemlig studenter i 20-årene som er i samme livsfase; uetablerte uten barn. Ettersom målgruppen 18-30 er såpass mangfoldig, kan det vurderes å spisse tiltak inn mot segmenter som ikke er nådd i utstrakt grad. Dette vil være et spørsmål om ressurser. Både deltakergrupper og ansatte er ikke helt tilfreds med markedsføringen. De ansatte ønsker en deltidsstilling med ansvar for dette området.

## 6 I hvilken grad har organiseringen vært hensiktsmessig?

Spørsmål om hensiktsmessighet i forhold til organisering er ikke enkelt å besvare enkelt, men bør generelt knyttes til noen konkrete spørsmål:

- Er prosjektet organisert på en måte som legger til rette for å fastholde formål og nå resultater?
- Er prosjektet organisert på en slik måte at det fremmer tydelighet og god informasjonsflyt i beslutningsprosesser?
- Er prosjektet organisert slik at det bidrar til å nå de mål som er satt på en ressurseffektiv måte?

### 6.1 Kort gjennomgang og beskrivelse av organisering

Gjennom vedtakene i KfiO og OBDR er Majorstua+ organisert som et prosjekt, i utgangspunktet med en treårig finansiering. Ved oppstart ble det utlyst stilling som prosjektleder og prest, samt at det var satt av midler til utvikling og drift av prosjektet (se budsjett som er vedlagt i kapittel 10). Innledningsvis vil hovedtrekk i organisering beskrives, med basis i dokumentene Organisering av Unge Voksne-kirke Majorstuen og Prosjektleders stillingsbeskrivelse.

I tillegg til eierskap og finansiering, framgår det at prosjektet skal bidra til å skape en åpen og relevant kirke gjennom å gi unge voksne et møtested for fellesskap, gudstjenester og kulturarrangement. Arbeidet skal gi kirkelig tilhørighet og en trygg kristen identitet, gjennom aktiviteter knyttet til nyskapende gudstjeneste, ulike former for samvær og et levende kirkelig musikkmiljø.

Prosjektet har etablert en styringsgruppe der stiftsdirektør og kirkeverge deltar, med prosjektleder som sekretær. I 2013 ble denne utvidet med prost og kirkeforvalter. Samtidig skulle det etableres en prosjektgruppe bestående av representanter fra URO, Majorstuen menighet og samarbeidende organisasjoner. Prosjektleder har vært sekretær og ungdomsrådgiver ved OBDR kalles inn til alle møter md tale- og forslagsrett. Tilsvarende rett var tildelt prosten i Vestre Aker, og deretter domprosten etter organisatorisk overflytting.

Prosjektgruppens ansvar har vært knyttet til følgende momenter:

Utarbeiding av treårsplan, budsjett og årsplan. Bidra til å sette opp og følge opp budsjett sammen med prosjektleder, samt å utrede muligheten for ekstern finansiering.

I løpet av prosjektperioden ble det opprettet en ledergruppe, der ansvarlige for de ulike team og grupper som hadde operativt ansvar i Suppe & Messe deltok. Etableringen av en ledergruppe har medført en noe lavere frekvens i møtene i prosjektgruppen.

Når det gjelder prosjektleder, så følger følgende oppgaver ut over de som er knyttet til det ovennevnte: Prosjektleder har vært prest i prosjektet, er økonomiansvarlig, samt arbeidsleder for ansatte i prosjektet.

## 6.2 Styringsgruppe

Tanken bak styringsgruppen var at det ville gi mulighet for korte veier mellom prest og eierne, representert ved stiftsdirektør og kirkeverge. Disse har ikke sittet tett på i det daglige, ettersom møtene har vært en gang i året.

Det har vært noe ulike tanker på eiersiden om prosjektet. OBDR var initiativtaker, og hatt en intensjonsvedtak om at prosjektet skulle gå over i fast drift. KfiO har ved kirkeverge uttrykt større usikkerhet med referanse til økonomien. Det har også vært ønske om et noe høyere antall deltakere. Samtidig er det signalisert at også KfiO har prioritert prosjektet i en situasjon med driftsunderskudd, og at deres primære ansvar tydelig må sees i relasjon til menighetsdrift.

Fra intervjumaterialet framkommer det at en slik usikkerhet har blitt fanget opp og spredt seg i prosjektet. Dels ble dette tematisert av stiftsdirektøren og kirkevergen selv, og dels har det vært tydelig i flere av de øvrige intervjuene.

Fra prostiets side ble det opplevd som uheldig at kun topplederne fra eiersiden var representert i styringsgruppen, og etter at dette ble tatt opp har prost og kirkeforvalter vært inkludert i styringsgruppen. Fra prostiets side blir det gitt klart uttrykk for at nærheten og innsikten i prosjektet økte med inntreden i styringsgruppen.

Styringsgruppen har fungert som viktig premissleverandør og bidratt til avklaring av sentrale sider ved prosjektet. Viktige sider ved mandat, visjon og sentrale prioriteringer synes å være avklart med og forankret i styringsgruppen. Men samtidig har det vært sjeldne møter og de har vært opplevd å være et stykke fra de operative utfordringer prosjektet har stått i. Innledningsvis var ikke mandat klart til prosjektstart, slik at det innledningsvis måtte arbeides betydelig fra prosjektleders og prosjektgruppens side for å jobbe fram et slikt mandat.

Kirkevergen gir noe tydeligere uttrykk for at virksomheten og dens resultater må sees i forhold til den økonomiske situasjon for menighetene i Oslo. Samtidig peker han også tydelig på forventningen om at «(...) det skal bygges menighet, ikke i tradisjonell betydning av menighet, men at man klarer å bygge relasjoner mellom en stor gruppe».

Fra prosjektleder, stab inkludert og prosjektgruppe hersker det mer usikkerhet om hensiktsmessigheten i organiseringen. For det første oppleves ikke de kirkelige styringslinjer å være tydelig nok samsnakk, at beslutninger og ansvar gjennom å deles også blir vanskeligere å koordinere, samt at det er lang vei til de sentrale administrasjoner. Slik sett oppleves det å være enklere å forsøke å navigere i systemet så godt man kan. Lokalt i prosjektet oppleves det å være uklart hvilket økonomisk mandat og fullmakter man har.

Kirkeforvalter peker på at prosjektleder har måttet jobbe seg gjennom systemet, og gir honnør for det, og peker både på klare og mindre klare sider ved økonomiforvaltningen:

Når det gjelder disposisjonen burde det vært klart, at det var prosjektleder som kunne disponere dette i samråd med KfiO. For her har det jo vært lagt budsjetter, så det skulle ikke vært så vanskelig. Dette har prosjektleder tatt med KfiO direkte, og slik har ting skjedd litt på kryss også i KfiO-linja. Dette har ikke gått via kirkeforvalter. Her har det vært linje direkte dels til økonomisjefen i KfiO og også til en kontaktperson som har ansvar for regnskap. (...) Men det er nok også delvis blitt noe mer vanskelig gjennom to perioder med vikar. Det fortøner seg nå i ettertid slik at kanskje dette med investeringer har vært det vanskelige, ikke økonomien i seg selv.

Selv om strukturen representerer en uklarhet, og har medført å søke å prøve og lære hvem som er riktig adressat, synes dette ikke i vesentlig grad å ha hemmet framdrift i selve prosjektet. En opplevd uklarhet i beslutningsstrukturen knyttet til investeringer har medført noe lengre prosesser enn det som synes tjenlig. Prosjektet har prøvd ut arbeidsmåter, lokalisering og koordinering mellom linjer som ikke har vært utprøvd tidligere. I et slikt perspektiv er det vanskelig å se for seg at det ikke skulle oppleves noen grad av uklarhet.

### 6.3 Prosjektgruppe

Prosjektgruppen fungerte som interim styringsgruppe fra før prosjektleder/prest ble tilsatt til styringsgruppen ble etablert. Bakgrunnen for en prosjektgruppe synes å ha ligget i flere forhold. En ting er at styringsgruppen med nødvendighet må være noe mer distansert og møtes sjelden. Slik har prosjektgruppen vært sett som viktig, noe som også framgår av dens tildelte funksjoner,

ved å være tett på drift og kunne være støttespillere for prosjektleder og stab. Ikke minst synes prosjektgruppen å ha vært tett og godt involvert i utviklingen av mandat, visjon og valg av satsingsområder.

Fra intervjumaterialet framgår det at prosjektgruppa har sett seg litt som en styringsgruppe, i realiteten. Samtidig pekes det også på en utfordring for kontinuitet og utvikling ved at prosjektleder har hatt to svangerskapspermisjoner i prosjektperioden. I disse periodene har man hatt ulike vikarer. I den første permisjonen ble det også etablert en ledergruppe, som i mindre grad enn prosjektgruppen skulle være en ung-kirke-politisk "synsegruppe". I stedet ble det etablert en ledergruppe for Suppe & Messe av deltakere som var mer engasjert i den daglige driften av tilbudene. Prosjektgruppen opplevde blant annet at de fikk en noe uklar rolle, ikke minst da flere av de frivillige i ledergruppen knapt visste hvem de var og hvilket ansvar de hadde.

Samtidig mener prosjektgruppen, både ved være forankret i bispedømmeadministrasjonen, i URO og i KFUM-KFUK, at de har kunnet ta en rolle som deltakerne ikke selv kunne tatt:

Selv om vi har hatt en diffus rolle, har prosjektgruppen vært viktig for å få tyngde. Vi har kunnet stå opp slik at de som deltar slipper det ansvaret. Vi har kunnet tale for Majorstua+, både i råd og gjennom å skrive. Det har vært vårt ansvar å være det talerøret, de som kommer skal få det pusterommet.

Samtidig gir også prosjektgruppen uttrykk for at de ser at i perioden har det handlet om å få opp et "reisverk", som bidrar til å institusjonalisere hva stedet og kirken skal være. Selv om kontinuiteten har vært savnet i prosjektperioden, og det har blitt noe mindre hyppighet i møter under periodene med vikar, ser prosjektgruppen at deres rolle er og bør være avtagende.

#### 6.4 Ledergruppe

Utfordringen med prosjektorganisering er i særlig grad knyttet til at 3 år er et begrenset tidsrom. Det har vært krevende å etablere et nybrottsarbeid med så tydelig tidsgrenser. Det kan synes som om jobben med å bygge opp et tydelig konsept er undervurdert i forhold til tidsdimensjonen. Helt konkret blir dette i forhold til investeringer i eksempelvis lydanlegget. Dersom man skulle bygge for fremtiden, kunne det vært mulig å tenkt mer langsiktig og helhetlig gjennom å anskaffe et større anlegg slik at man slapp å leie inn ved større konserter. Videre har prosjektorganiseringen vært et hinder for å søke midler fra Norsk Kulturråd.

Ledergruppen ble etablert i den første vikarperioden og var basert på et ønske om å trekke deltakerne i aktivitetene klarere inn i den operative ledelse av prosjektet når det gjaldt Suppe & Messe. Dette gjorde prosjektgruppens rolle noe mer uklar og med hyppigere møter. Samtidig gis det uttrykk for at dette antakelig er en naturlig utvikling, selv om det gis uttrykk for usikkerhet om forankringen av denne beslutningen.

## 6.5 Generelt om organisering

Mer generelt ble organisering under prosten i Vestre Aker endret til domprosten. Dette siden studentprestene er organisert under domprosten. Prosjektet skal være for hele Oslo, og griper dermed utover prostiet hvor det er lokalisert.

Utfordring i forhold til lokalmenigheten har vært en del av prosjektets organisering. Å jobbe fram et prosjekt for aldersgruppen, med et så vidt tydelig musikk- og konsertinnslag, midt i en aktiv menighet har medført koordineringsvansker. Å avveie de ulike interesser skapte visse gnisninger, mens utviklingen mot at Majorstua kirke skal framstå som en utleiekirke synes å passe bedre til Majorstua+. Samtidig er det og vil det ventelig fremdeles være utfordring i forhold til mange leieavtaler og koordinering av booking av avtaler

En tidligere vikarierende prest/prosjektleder sier. «Jeg hadde ønsket jeg hadde et styre som kontinuerlig kom med innspill og ba om ting.» Med dette reises det et spørsmål om hvordan prosjektet, særlig om det videreføres, bør styres. Prosjektgruppen har hatt et mandat i prosjektperioden, men har ikke hatt formell status som styringsorgan. Den etablerte ledergruppen ligger nær et operativt nivå og vil også preges av den veksling i engasjement som preger aldersgruppen.

Brede og generelle mål gir stor frihet. Når målene ikke er endelig fastsatt eller er brede og generelle, synes det å gi rom for å prøve ut ulike strategier for realiseringen av prosjektet. Et eksempel på dette er vedtaket om å satse på utlysning av musikalsk ansvarlig og dermed å nedprioritere et eget diakonalt tiltak. Samtidig kan dette også gjøre at lokal stab kjenner seg noe alene med ansvar for utformingen av prosjektet, men her synes styringsgruppe å ha bidratt til overordnede avklaringer og prosjektgruppen til formingen av prosjektet sammen med prosjektleder og stab.

En kort prosjekttid med usikkerhet om videreføring har gitt en følelse av vakuum, og det har vært uklart om hvilken type satsning man skulle ha. Prest i permisjon i to perioder og vikarer, har gitt noe mangel på kontinuitet. De konkrete og bærende ideer for prosjektet, ble i stor grad utformet

lokalt. Selv om det gis uttrykk for at man har vært fornøyd med vikarprestene og at ting har fungert godt, gir flere uttrykk for at kontinuitet i ledelse er å foretrekke.

Hovedinntrykket er at det har eksistert et drivende prosjektteam – med engasjement og driv i utvikling av visjon og mål mellom prosjektledelse og prosjektgruppe. Samtidig faller prosjektet mellom stoler med hensyn til organisering (to linjer) og på en arena der ulike interesser må avveies mot hverandre (menighet på retur). Forutsetningene synes nå, med den omgjøring som har skjedd med hensyn til Majorstua menighet å danne bedre forutsetninger for å lykkes med prosjektets basiside. Ikke fullstendig sammenfall i forpliktelse eller opplevd mulighetsrom mellom eierinteressene har skapt usikkerhet i prosjektet. Det vil derfor være avgjørende at det tas beslutninger som tydeliggjør eventuell framtidig satsing og at det sikres grunnlag for kontinuitet.

Å jobbe fram nye prosjekter og arenaer tar tid og utfordrer tilvante modeller av hva menighetsarbeid er. I arbeid med denne aldersgruppen synes kirkens tradisjonelle organisering, rundt territorielle menigheter, å komme til kort. Implisitt vil også en tradisjonell menighetssatsning medføre tilvante forestillinger om hvordan arbeid skal drives og hva som kjennetegner et vellykket arbeid. Majorstua+ må antakelig drives ut fra egne forutsetninger, og her synes en arenatenkning eller "kategorialkirke", en kirkelig arena for en bestemt kategori av kirkens medlemmer, å kunne fungere. Utfordringen er at det finnes få erfaringer fra slike prosjekter innenfor Den norske kirke. Det er dermed et underskudd både på empiri og teologisk refleksjon om alternative måter for kirkelig identitet og virksomhet. Det gjør Majorstua+ til et sjeldent og interessant ekklesiologisk case innenfor Den norske kirke.

## 6.6 PR og markedsføring

Gjennom materialet framkommer det at Majorstua+ søker å satse på kommunikasjon gjennom sosiale medier, Facebook og via egen hjemmeside. Samtidig oppleves dette som en tidkrevende oppgave og det gis uttrykk for at dette ikke alltid er mulig å ivareta godt nok. En del av de mer tradisjonelle metoder, som plakater, er lettest å få hengt opp der man vet at aldersgruppen beveger seg; for eksempel ved studiestedene. Dermed synes også deltakelsen i noe grad å være preget av dette. Samtidig har konsertene fungert noe annerledes ved at det i større grad spres informasjon og rekrutteres rundt andre sosiale nettverk. Visuell profil med postkort profesjonelt uformet i samarbeid med PR-byrået Rayon. Dette fremheves av brukerne som svært vesentlig. De beskriver designen som stilren og et blikkfang. Alt visuelt og PR blir viktig. Brukerne etterlyser mer markedsføring, men sier at konseptet er godt kjent ved studiestedene.



## 6.7 Oppsummering av hensiktsmessighet ved organisering

Prosjektet bærer preg av å havne noe mellom de linjer som eksisterer i kirkens styringsstruktur. Samtidig har disse linjene tatt ansvar ved å sitte i en felles styringsgruppe som har kunnet møtes og trekke opp store linjer og klarere større beslutninger. Nærheten til de nærliggende kirkelige strukturer tjente på at representanter fra prostiet kom inn i styringsgruppen.

Organiseringen har ikke vært til hinder for å fastholde formål, men har kunnet bekrefte og forankre det mandat og den prosjektprofil som ble utarbeidet i en første fase. Dette synes å ha fungert sett i relasjon til at prosjektet i utgangspunktet ikke hadde noe entydig definert formål. Dette har primært betydd at det var nødvendig, i en første fase, å bruke tid og ressurser på dette. Organiseringen som prosjekt har ikke hindret prosjektet i å etablere en ny arena og å nå viktige resultater. Organiseringen som prosjekt innebærer likevel en usikkerhet for satsing, stabil ekstern finansiell støtte, og at man får en relativt kort tidshorisont for å levere resultater. Organiseringen har ikke helt overkommet de utfordringer som det å inngå i to strukturer innebærer, samt at prosjektet innledningsvis var lokalisert i en eksisterende menighet/sokn.

Den rydding av organisatoriske forhold som har skjedd gjennom prosjektperioden, synes heller å ha vært nødvendige for framover å kunne fastholde formål og nå resultater. Organiseringen har innebåret en god del uklarhet om informasjonsflyt og beslutningsprosesser, og prosjektleder karakteriserer det som å måtte jobbe seg gjennom systemet og at det for enkelte saker oppleves å være lang vei til reelle beslutningsarenaer. Styringsgruppen har fungert på dette nivået, men må nødvendigvis ha få møter. Prosjektgruppen har vært viktige i å sikre lokal informasjon og få tatt prioriteringer og beslutninger. Samtidig blir et prosjekt sårbart for permisjoner og mangel på kontinuitet i prosjektledelsen.

Fra materialet er det et overordnet inntrykk at man på den tilgjengelige tid og innenfor eksisterende rammer har fått til mye. Det er vanskelig å se at dette kunne vært gjort mer ressurseffektivt. Organiseringen har ikke på selvstendig grunn bidratt til effektivitet, men tidvis vært en dimensjon som har medført ekstraarbeid. Samtidig har prosesser som har kommet opp kunne diskuteres og forankres. Fra intervjumaterialet berømmes prosjektleder for sin evne til å møte utfordringene og navigere i systemet. En slik navigering fordrer imidlertid at ikke alle linjer ivaretas kontinuerlig.

## 7 Står resultater i forhold til tid og ressurser investert?

### 7.1 Stillingsressurser

Oslo bispedømme har ansatt og lønner prest/prosjektleder i full stilling. Dette beløper seg årlig til omtrent 500 000 i lønnsutgifter, samt arbeidsgiveravgift; totalt 575 000 i året. I tillegg kommer arbeidstid til administrasjon fra bispedømmekontorets side. Kirkelig fellesråd i Oslo lønner musikalsk ansvarlig som nå er i 50 % stilling, mens stillingsstørrelsen ved oppstarten i 2011 var på 30 %. Utgifter til fastlønn er noe under 200 000. Dessuten har daglig leder i Majorstua kirke noe av sin stilling inn mot Majorstuapluss, anslagsvis 15-20 %. Driftsutgifter ligger vedlagt i eget regnskap. Totalt har utgiftene inkludert lønnsutgifter fra og med 2011 til nå årlig vært omtrent 800 000.

### 7.2 Økonomi

Uavhengig av viktigheten av prosjektet, synes det nødvendig for både Oslo bispedømmeråd og Kirkelig fellesråd i Oslo å vurdere økonomisk innsats. En viktig forutsetning for satsingen har delvis vært tidligere mindreforbruk, og innebærer en viktig debatt om prioritering for eventuell permanent drift. For KfiO innebærer prosjektet at det i en helhetlig økonomikontekst også må beregnes kostnader knyttet til bruk av kirke og konterer, samt den del av menighetsforvalters stilling som brukes inn i prosjektet.

Et hovedinntrykk som formidles av kirkeforvalter er at det ikke synes å ha vært økonomien som har skapt noe forsinkelser og gnisninger, men heller spørsmålet om investeringer.

Samtidig synes det klart at en videre satsing, ikke minst på det diakonale eller informasjon vil kunne kreve ytterligere ressurser.

### 7.3 Statistikk

Nedenfor følger en enkel oppstilling av utviklingen i de ulike aktiviteter i prosjektet.

Søndagsgudstjeneste: Gudstjeneste for Unge voksne (GUV)+Lysmesse

Semester	Antall arrangementer	Antall deltakere	Gjennomsnittlig deltakertall pr arrangement
H 2011	3	673	224,3
V2012	9	949	105,4
H2012			
V2013	10	1042	104,2
H2013			
V2014	9	927	103
H2014			
V2015	3 (+1)*	187 (+40)	103

\*V 2015 var en av gudstjenestene flyttet til lørdag.

Suppe & Messe

Semester	Antall arrangementer	Antall deltakere	Gjennomsnittlig deltakertall pr arrangement
H 2011			
V2012	31	434	14
H2012			
V2013	26	777	29,8
H2013			
V2014	31	1053	34
H2014			
V2015	15	411	27,4

## Musikk for Gud og hvermann (konsertserie)

Semester	Antall arrangementer	Antall deltakere	Gjennomsnittlig deltakertall pr arrangement
H 2011	0	0	0
V2012	7	539	77
H2012			
V2013	19	1488	78,3
H2013			
V2014	27	1626	60,2
H2014			
V2015	10	358	35,8

Ifølge statistikken er det totalt 10464 deltakere på disse tre typer arrangementer i en fireårsperiode. I tillegg kommer NMH-konsertene. Tar man utgangspunkt i årlige utgifter på 800 000 kroner, blir det en stykkpris på ca. 300 kroner pr deltaker pr arrangement. Dette tallet tar vel og merke ikke høyde for samtaler, gruppemøter og annen involvering av frivillige. Det hefter derfor stor usikkerhet ved et slik tall, men samtidig synliggjør det at satsing på nye grupper og prosjekter har en kostnad. En slik beregning vil være desto mer interessant om man også hadde tilsvarende tall for øvrig menighetsdrift, prestedtjeneste og de alternative tilbudene som eksisterer i Oslo.

### 7.3.1 Sammenlignbar statistikk

Vi har også forsøkt å samle inn enkle tall som kan danne et grunnlag for sammenligning med andre typer gudstjenester, både i Oslomenighetene og i andre sammenhenger. Dette har skjedd ved henvendelse til aktuelle miljøer. Tallene gir interessante indikasjoner i et sammenlignende perspektiv.

Tabell; Antall gudstjenester og det gjennomsnittlige antall gudstjenestedeltakere ulike steder.

Sted År	Majorstua+	Oslo bispedømme	Storsalen	F2	Jakobskirken	Studentmenigheten
2012	105,4	98	158	29	47	42
2013	104,2	97	166	37	40	50
2014	102	101	174	35,9	44	33,4

Disse tallene antyder noen konklusjoner. I forhold til gudstjenestene har Majorstua+ etablert et permanent nivå på deltakere over tid som ikke står tilbake for gjennomsnittlig gudstjenesteframmøte i Oslomenighetene generelt. De synes også å ligge betydelig over F2 og studentgudstjenestene, mens de så langt vi kjenner til ligger under Storsalen. I Storsalen er det 3 gudstjenester hver søndag. Tallene som er angitt her er gjennomsnittlig antall deltakere på *hver* av disse gudstjenestene. Tallene for Majorstua+ sammenlignet med gudstjenestebesøket i Oslo bispedømme, må også sees i sammenheng med at statistikken Majorstua+ ikke får noen effekt av dåp eller særlig godt besøkte gudstjenester som konfirmasjon eller julaften.

I tillegg synes den musikalske aktiviteten å representere en nyskaping som er vanskelig å sammenligne med andre tilbud. Det ligger på et noenlunde jevnt nivå. Tilsvarende gjelder for Suppe & Messe.

#### 7.4 Vurdering av ressurser og resultater

Vår hovedkonklusjon på dette området er at det synes som om prosjektet har levert mye innen den tidsmessige- og økonomiske rammen som har vært til rådighet. Med en begrenset basisbemanning og med de tilgjengelige midler har prosjektet realisert en ny kirkelig arena for aldersgruppen og det har "satt seg" med stabil oppslutning på kort tid.

Samtidig er dette et spørsmål der det knapt er mulig å gi entydige svar. Vurderingen må ses i relasjon til at dette er definert som en kritisk gruppe for Den norske kirke å nå, og også i relasjon til hvilken oppslutning sammenlignbare tiltak har. Ut fra vår vurdering står Majorstua+ seg godt i en slik sammenligning.

## 8 Konklusjon

Sett i et større perspektiv, ligger det flere prosesser bak etableringen av Majorstua+. Prosjektet ble en av ellers få konkretiseringer av et viktig anliggende for Den norske kirke; satsningen på livsfasen 18-30 år. Majorstua+ blir slik sett et pionerprosjekt og et nybrottsarbeid.

Rapporten påviser at Majorstua+ er blitt fulgt med ulike forventninger før oppstarten og underveis i prosjektperioden. Det har til dels vært flere, uklare og store mål. På politisk nivå eller eiersiden, i dette tilfellet OBDR og KfIO, har det vært viktig å skape rom og ikke være for detaljregulerende. Samtidig har det gitt stor grad av frihet og fleksibilitet. Den konkrete prosjektutformingen har vært overlatt til staben. Denne situasjonen kan oppsummeres som «mange pådrivere, men få drivere.» Uklare rammer og fleksibilitet synes å ha gitt både frihet og frustrasjon på samme tid for driverne. Like fullt har de tre hovedsøylene som profilerer Majorstua+, GUV, Suppe & Messe og konserter, hele tiden utgjort de sentrale elementer. Diakonien har i noen grad blitt valgt bort til fordel for økt satsning på musikk og konserter. Dette henger tett sammen med bemanningssituasjonen med en prest/prosjektleder og en musikalsk ansvarlig, og ingen egen diakonressurs.

Prosjektiden har vært på 3 år, og blitt forlenget med ytterligere ett år. Dette kan vurderes som en relativt kort periode, særlig siden mandat og en rekke sentrale rammebetingelser ikke forelå ved oppstarten. Et prosjekt er midlertidig av natur, og det i seg selv kombinert med permisjoner har gjort Majorstua+ sårbart for kontinuitet.

Majorstua+ har på mange måter lyktes i å etablere en åpen og relevant kirke for målgruppen. Man har valgt en visuell profil som kommuniserer, og deltakerne mener Majorstua+ har et etablert omdømme. Dette er realisert gjennom sentral beliggenhet, lokaler med stor verdi og ditto potensial. Videre har prosjektet dedikerte medarbeidere. De har gjennomført et organisert og systematisk arbeid i forhold til frivillige, både med hensyn på rekruttering og oppfølging. Det er over 70 frivillige medarbeidere inneværende år. Samtidig er det folkekirkelige ivaretatt gjennom åpenhet, lave terskler og et inkluderende miljø.

Samlet sett har Majorstua+ med relativt begrensede ressurser hva personell, økonomi og materiell angår, etablert et tilbud til unge voksne i aldersgruppen 18-30 år i rammen av Den norske kirke.

Noen utfordringer kan også påpekes:

- Informantene peker på mulighetene for å nå andre segmenter av målgruppen, særlig de som er i jobb eller faller utenfor arbeidslivet og ikke er studenter. Det forutsetter på den

ene siden markedsføring og kommunikasjonsarbeid, og på den andre siden økt bredde av tiltak, særlig av diakonal art, som kan appellere til andre deler av den store målgruppen.

- Ved oppstarten av Majorstua+ var det tiltenkt større grad av samarbeid med andre aktører og organisasjoner enn hva det faktisk ble. Informantene peker på potensialet, og en helhetlig plan for unge voksne i Oslo vil kunne bidra til nettverksbygging og allianser i praksis.
- Majorstua+ bidrar til å synliggjøre de utfordringer som følger av kirkens to linjer, samt av ulike nivåer i organisasjonen. Dels har det krevd samordning mellom fellesrådet og bispedømmerådet, og dels har det krevd samordning på tvers av linjer ved å være forankret både i et prosti og samtidig som prosjekt ha direkte linjer til sentral administrasjon. I nåværende kirkeordning er dette noe som neppe lar seg løse fullt ut, men byr på læringsmulighet i samarbeid på tvers av linjer og nivåer. I prosjektperioden har ulike utfordringer i organisering blitt avklart, med mulighet for en styrket innsats for å realisere formål og nå resultater.
- Gitt Majorstua+ sin karakter av pionerprosjekt og nybrottsarbeid innenfor et viktig arbeidsfelt og satsningsområde for Den norske kirke, vil vi understreke verdien av de erfaringene som er gjort. Prosjektet byr på læring i forhold til en rekke aspekter innenfor menighetsutvikling og arbeid blant unge voksne. Dette gjelder spørsmål om organisering, ledelse og frivillighet. Majorstua+ vil også kunne bidra til utvikling gjennom i større grad å bli gjenstand for ekklesiologisk refleksjon som i liten grad har fulgt prosjektet.

## 9 Litteratur

Høeg, I.M., Hegstad, H. og Winsnes, O. G. (2000). *Folkekirke 2000: En spørreundersøkelse blant medlemmer av Den norske kirke*. Oslo: KIFO – Stiftelsen Kirkeforskning.

Kirkerådet. (2009). *Myndig tru – mangfoldige fellesskap*. KM 05/09.

Kfio og OBDR. (2005). *Storbyens trender og tendenser*

OBDR (2006). *Mangfold er enhet*.

OBDR (2006). *Kirke for folk*.

Repstad, P. (1984). *Mellom himmel og jord. En innføring i religions sosiologi*. Oslo: Gyldendal.

Sverdrup, S. (2014). *Evaluering. Tilnærminger, modeller og eksempler*. Oslo: Gyldendal Akademisk.



## 10 Vedlegg

1 Intervjuguide

2 Budsjett OBDR

3 Budsjett KifO

## Vedlegg 1: Intervjuguide

Fokusgrupper Majorstua+

Forskningsspørsmål ut fra prosjektets mandat

Hva var forventningene og ambisjonene til prosjektet?

Er mandatet og målsetninger nådd i forhold til

a) gudstjenester

På hvilke måter har gudstjenestearbeidet vært nyskapende? Eksempler?

b) ulike samværsformer,

Kan Majorstua+ forstås som et diakonalt/sosialt tiltak? Hvordan?

c) kirkemusikkmiljø?

Hva preger musikkmiljøet?

Hva er forholdet mellom Majorstua+ som kulturscene og som gudstjenestefelleskap?

Hvordan vil dere beskrive profilen til Majorstua+?

Hva fungerer bra med Majorstua+?

Hva er utfordringene med Majorstua+?

2. I hvilken grad har organisering har vært hensiktsmessig?

a) Har arbeidsform og organisering bidratt til resultater, og

b) fungert i forhold til oppdragsgiverne

c) har organisering bidratt til god informasjonsflyt og dialog mellom partene?

Hvem er samarbeidspartnerne, og hvordan har samarbeidet fungert?

Hvordan prioriteres arbeid og innsatsområder, og hva fyller arbeidsuken til de ansatte?

3. Hvordan har målgruppen for prosjektet vært forstått og hvilke deler av målgruppen er nådd gjennom prosjektet?

a) Opplevs det å være en endret tilknytning og praksis for målgruppen ifht prosjektets uttalte ambisjon?

Hvem er Majorstua+ til for? (Hvem er deltakerne?)

Hva kjennetegner tilhørigheten deltakerne har til Majorstua+?

Hvordan praktiseres frivillighet?

4. Står resultater i forhold til tid og ressurser investert?

Hvordan vurderer dere ressursbruken (økonomi og bemanning)?

Hvordan har vekst og resultater vært?

## Vedlegg 2: Budsjett fra OBDR

MajorstuaPluss obdr

Vedlegg saksdokument 56/40

Magnar Helgheim 060614

Økonomi og bemanning

Historisk finansiering

Ved opprettelsen i 2011 av prosjekt Unge Voksne kirke – Majorstua reservert Oslo bispedømmeråd samlet NOK 1,5 m til prestebemanning til dette tre-årige prosjektet. Midlene er finansiert fra vår reserve (akkumulert mindreforbruk) og har således ikke inngått i bispedømmets ordinære budsjetter. Prosjektperioden er senere vedtatt forlenget ut 2014 og samlet kost er ventet å utgjøre i størrelse NOK 1,7 m. Det er reservert ytterligere midler fra reserven for å dekke merkostnadene. Ved utgangen av 2013 utgjorde akkumulert forbruk NOK 1,2m. I tillegg er det påløpt NOK 0,2m hittil i 2014.

Årsoversikt forbruk prosjekt 4621, sted 2018 – MajorstuaPluss

Hele 1000kr	år 2011	år 2012	år 2013	hittil-14	Totalt
Forbruk	188	509	497	240	1 434

Prestebemanning

Ordinært budsjett finansierer i dag en prestebemanning på 148,8 årsverk. Reell bemanning er 149,8 når vi hensyntar bemanning utenfor ordinært budsjett (dvs Majorstua+); kfr tabell under. Våre erfaringer er at 148,8 årsverk er øvre grense for hva tildelingen makter. Fra 2015 vil prestebemanning i Majorstua+ i sin helhet måtte dekkes fra ordinær bemanning/budsjett da prosjektet er gått over til ordinær drift og reservene er brukt.

Budsjettert prestebemanning år 2014 - årsverk 1) Tillegg

VA prosti	Andre prosti	Stift	Spesial	Ordinært	Maj+
23,5	110,3	5,0	10,0	148,8	1,0

1) eksklusivt bemanning hovedverneombud og tillitsvalgte finansiert ekstra fra dept

Majorstua+ kan budsjettmessig plasseres enten som del av stiftsbemanningen eller som del av/eller i kombinasjon med prostibemanning (Maj+ er lokalisert innen prosti VA). Arbeidet vurderes ikke som del av spesialprestetjenesten da Maj+ arbeidet ikke er knyttet til en institusjon (tilsvarende f gateprest).

Spesialprester omfatter 8 fengselsprester og studentprester samt idrettsprest og integreringsprest. Stiftsprester omfatter bl.a gateprest, vikar for tillitsvalgte, prosti/seniorprester ( 2,25 årsverk) og noe ressurser til omstilling. Prostibemanningen utgjør 133,8 årsverk hvorav 23,5 i Vestre Aker prosti.

#### Konklusjon

Prestetjeneste Majorstua+ må fra 2015 finansieres gjennom ordinært budsjett og innenfor bemanning på 148,8 årsverk. På bispedømmenivå krever dette således en bemanningsreduksjon på ett årsverk. Vi har pågående prosesser som forventes å redusere antall årsverk spesialprester. Følgelig er det realistisk å plassere ett årsverk relatert til Maj+ under ordinært prestebudsjett fra 2015.

## Vedlegg 3: Budsjett fra KfiO

Majorstua +

Side 1 av 1

### Majorstua +

Rapport over prosjektnummer 610, Majorstua + (Tidl. Ung kirke 18-30 ).

#### ALLE

##### Dynamisk nivå (Kostra drift)

	<b>Totalt</b>	<b>2015</b>	<b>2014</b>	<b>2013</b>	<b>2012</b>	<b>2011</b>
	<b>Regnskap</b>	<b>Regnskap</b>	<b>Regnskap</b>	<b>Regnskap</b>	<b>Regnskap</b>	<b>Regnskap</b>
10 FASTLØNN	556 169	85 622	187 355	168 473	114 363	357
20 VIKARER	34 872	0	31 093	801	0	2 979
30 EKSTRAHJELP	2 000	0	0	500	0	1 500
60 TREKKPLIKTIGE GODTGJØRELSER	3 000	0	3 000	0	0	0
90 PENSJONSINNSKUDD	59 763	9 465	19 604	17 025	13 546	123
95 TREKKPLIKTIGE FORSIKRINGSORDNINGER	2 639	404	818	772	645	0
99 ARBEIDSGIVERAVGIFT	87 935	13 464	29 937	25 708	18 126	699
100 KONTORMATERIELL	6 949	607	330	128	5 157	727
110 AKTIVITETSRELATERT FORBRUKSMATERIELL/UTSTY...	103 184	15 291	36 078	33 460	13 358	4 997
120 ANNET FORBRUKSMATERIELL	39 210	2 931	9 280	21 316	2 735	2 949
130 POST, BANK, TELEFONI OG DATALINJER	1 746	89	228	167	1 211	51
140 ANNONSE, REKLAME, INFORMASJON OG REPRESENT...	120 480	5 498	29 718	80 539	2 927	1 797
150 OPPLÆRING, KURS (IKKE OPPG.PL.)	15 033	0	4 950	4 358	3 975	1 750
165 ANDRE OPPGAVEPLIKTIGE, MEN IKKE TREKKPLIKTIG...	136 594	21 084	37 341	39 900	9 069	29 200
170 REISEUTGIFTER/ DRIFT AV EGNE TRANSPORTMIDLER	11 572	0	6 529	4 872	0	171
180 STRØM/ENERGI	68 788	0	16 773	18 416	21 498	12 100
195 AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER MV.	10 971	1 678	5 384	3 725	184	0
200 INVENTAR OG UTSTYR	389 803	5 559	86 361	162 248	121 460	14 174
220 LEIE, LEASING, KJØP AV MASKINER	9 900	0	9 900	0	0	0
230 VEDLIKEHOLD OG BYGGETJENESTER, NYBYGG	9 956	0	9 956	0	0	0
240 SERVICEAVTALER OG REPARASJONER	13 556	0	0	0	13 556	0
250 MATERIALER TIL VEDLIKEHOLD	7 361	0	0	7 122	0	238
270 KONSULENTTJENESTER / KJØPTE TJENESTER	116 088	39 000	16 238	60 850	0	0
300 REFUSJONER TIL STATEN / STATLIGE INSTITUSJONER	953	0	0	0	953	0
370 REFUSJONER TIL ANDRE	1 500	0	0	1 500	0	0
429 MVA, GENERELL KOMPENSASJONSORDNING	138 334	3 376	41 964	55 169	32 490	5 335
620 SALG AV VARER OG TJENESTER, GEBYRER MV. UTEN...	-50 534	-15 265	-23 999	-11 270	0	0
710 SYKELØNNSREFUSJON / REFUSJONER FRA TRYGDDEE...	-34 260	0	-18 881	-15 379	0	0
729 REFUSJON MVA PÅLØPT I DRIFTSREGNSKAPET	-138 334	-3 376	-41 964	-55 169	-32 490	-5 335
770 FRA ANDRE	-1 132	0	0	-500	-632	0
800 TILSKUDD FRA STAT / STATLIGE INSTITUSJONER	-43 000	0	-8 000	-32 000	-3 000	0
950 BRUK AV BUNDNE FOND	-960 588	0	-326 661	-395 155	-192 452	-46 320
<b>Totalt</b>	<b>720 509</b>	<b>185 426</b>	<b>163 331</b>	<b>197 577</b>	<b>146 680</b>	<b>27 494</b>

<http://srv-vismaweb02:8080/okonomirapportering/wicket/page?7>

15.06.2015



Diakonhjemmet Høgskole har røtter tilbake til 1890, og er en virksomhet under stiftelsen Det Norske Diakonhem. Høgskolen har 2500 studenter og 200 ansatte, fordelt på studiesteder i Oslo og Rogaland.

Høgskolens faglige fokus er diakoni, verdier og profesjonell praksis.

Formidlingen er en viktig del av samfunnsoppdraget til Diakonhjemmet Høgskole. Publikasjonene fra høgskolen skal bidra til dette ved å skape dialog med praksisfelt og samfunn. I tillegg skal formidlingen være med på å omsette FoU-resultater i praksis.